คัมภีร์เต๋า: หลักฐานชี้แหล่งกำเนิดของคนไท-ไทย

Tao Te Ching: Evidence of the Tai Origin

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์

Wilaiwan Khanittanan

บทคัดย่อ

บทความนี้เสนอการพิสูจน์สมมติฐานที่ว่าแหล่งกำเนิดของคนไท(ย) อยู่ในย่านซึ่งปัจจุบันคือเวียดนามเหนือและจีนทางตะวันตกเฉียงใต้ เมื่อประมาณ 1,500 ปีที่แล้วคนไทเคยอยู่ภายใต้ระบอบการปกครองแบบเต๋าของจีนร่วมกับคนเวียดนามในย่านดังกล่าว และคนไทโบราณต้องท่องคัมภีร์เต๋าเต้อจิง การท่องจำนี้เป็นช่องทางให้คำภาษาจีนเข้าสู่ภาษาไท การพิสูจน์กระทำโดยเปรียบเทียบคำจีนที่ใช้อยู่ในคัมภีร์เต๋าจำนวน 50 คำ กับคำในภาษาไทยปัจจุบัน 50 คำ คำในทั้ง 2 ภาษานี้เป็นคำที่มีเสียงและความหมายสัมพันธ์กัน เช่น คำว่า ส่วย เชียง เสี้ยว ที่(ดิน)

Abstract

This article proposes a hypothesis that the Tai people used to live in the vicinity of what is now North Viet Nam and Southwestern China with the Vietnamese about 1,500 years ago. Then they were practicing Taoism under the Taoist theocracy. They were required to recite Tao Te Ching, the Taoist bible. To illustrate the latter's influence on T(h)ai, 50 Thai words are compared to 50 corresponding Chinese words as used in Tao Te Ching, for example, "tax", "city", "fraction; little", and "land".

1. บทนำ

ที่มาของการศึกษา

ความคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาเต๋ากับคนไทเกิดขึ้นเมื่อผู้เขียนมีโอกาสได้ไปศึกษาคนไทในหมู่บ้านในเวียดนามเหนือ ในปัจจุบันคนไทที่นั่นยังนับถือผีในรูปแบบดั้งเดิม ความเชื่อในเรื่องนี้แสดงออกอย่างเด่นชัดในวิถีชีวิตประจำวัน หมู่บ้านของคนไทที่นั่นมีบรรยากาศของการนับถือผีอยู่ทุกแห่งหน ข้างบ้านแต่ละหลังมีบ้านจำลองขนาดเล็ก กว้างยาวไม่เกินหนึ่งเมตรและสูงไม่เกินเมตรครึ่ง เรียกว่าเรือนผีตาผียาย อยู่ข้าง ๆ บ้าน ในบ้านทุกหลังมีห้องผีบรรพบุรุษของฝ่ายชายซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว และทุกหมู่บ้านมีเรือนผีประจำหมู่บ้าน เรียกกันว่า “เฮอนเถ่อ” หรือ “เฮอนโถ่” ซึ่งเมื่อมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนทั้งหมู่บ้าน เช่น เมื่อจะลงมือทำนา จะฉลองวันขึ้นปีใหม่ หรือเมื่อมีโรคระบาดในหมู่บ้าน คนในหมู่บ้านจะรวมตัวกันไปทำพิธีบอกกล่าวเพื่อขอความคุ้มครองและขอพรจากผีประจำหมู่บ้านนี้ และในระดับเมือง ทุกเมืองมีศาลผีและต้นไม้ประจำเมือง และในระดับย่อยที่สุดคือระดับตัวบุคคล คนไทในเวียดนามเหนือยังเชื่อว่าทุกคนมีดวงจิตหรือวิญญาณประจำอยู่ที่อวัยวะสำคัญ ๆ ของร่างกาย เรียกว่า “ขวัญ” “ขวัญ” ของคนอาจหลุดหรือหลบหนีออกจากร่างกายของเจ้าของได้ และผู้รู้ ที่เรียกกันว่า “หมอ” หรือ “ตาว” (ท้าว) เป็นผู้ที่สามารถทำพิธีเรียกขวัญให้กลับคืนมาได้ บางหมู่บ้านมีแต่หมอ บางหมู่บ้านมีแต่ตาว หมู่บ้านที่มีทั้งหมอและตาวมีน้อยมาก โดยทั่วไปหมอมักทำหน้าที่รักษาคนเจ็บไข้ ส่วนตาวประกอบพิธีกรรมอื่น ๆ ที่สำคัญ เช่น พิธีศพ มีบางแห่งที่หมออาจประกอบพิธีศพด้วยถ้าไม่มีตาวอยู่ในหมู่บ้าน

ความเชื่อเรื่องขวัญนี้เป็นความเชื่อโบราณของคนไท (Khanittanan, 1973) เพราะคนไททุกกลุ่มรวมถึงคนไทยในประเทศไทยด้วย มีคำว่า “ขวัญ” อยู่ในภาษา (แต่ออกเสียงต่างกันไปตามแต่ละถิ่น) และมีพิธีกรรมเกี่ยวกับการเรียกขวัญหลายอย่าง สำหรับคนไทยในประเทศไทยร่องรอยความเชื่อเรื่องขวัญและพิธีกรรมเกี่ยวกับขวัญมีเหลืออยู่น้อยมาก เมื่อเทียบกับคนไทในประเทศอื่น คนไทในรัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย และในเมียนมาร์ แม้จะนับถือศาสนาพุทธแล้วเช่นเดียวกับคนไทย แต่การประกอบพิธีกรรมเรียกขวัญ

ในโอกาสต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันยังมีอยู่ รวมถึงการมีเรือนสำหรับผีประจำหมู่บ้าน เรียกว่า "เสื้อบ้าน" (ส่วนใหญ่ออกเสียงว่า เส้อบ้าน) ด้วย สำหรับคนพูดภาษาตระกูลไทในเวียดนามเหนือ มีร่องรอยชัดเจนว่าความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับขวัญมีความเกี่ยวข้องกับจีน เพราะ "ตาว" หรือผู้ประกอบพิธีส่งขวัญคนตาย ใช้เครื่องแต่งกายแบบนักบวชจีน และหมวกที่ผู้ประกอบพิธีสวมในขณะทำพิธีมีอักษรจีนติดอยู่ด้านหน้า ตำราบทสวดที่ใช้ในพิธีก็เขียนเป็นภาษาจีน

อิทธิพลของจีนที่เห็นได้ชัดในพฤติกรรมความเชื่อของคนพูดภาษาตระกูลไทในเวียดนามเหนือทำให้ผู้เขียนต้องศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลว่าคนจีนมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องขวัญในทำนองเดียวกับคนไทหรือไม่ และอย่างไร และผู้เขียนก็ได้ข้อมูลที่ตอบคำถามเหล่านี้ได้ในหนังสือของ **Henri Maspéro** ซึ่งเขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส และ **Frank A. Kierman, Jr.** แปลเป็นภาษาอังกฤษในปี ค.ศ. 1981 ชื่อว่า *Taoism and Chinese Religion* **Maspéro** กล่าวถึงศาสนาเต๋าว่ามีความเชื่อเรื่องขวัญ และมีบทสวดเรียกขวัญที่หนีออกไปจากร่างกายให้กลับคืนมา บทสวดเรียกขวัญภาษาจีนมีใจความเป็นการอ้อนวอนและเชิญชวนขวัญให้กลับเข้าสู่ที่ตัวเจ้าของขวัญ และกล่าวพรรณนาถึงภัยอันตรายในทุกทิศทุกที่ ที่ขวัญอาจจะผ่านไปหรือไปหยุดอยู่ ซึ่งเป็นเนื้อหาสาระในทำนองเดียวกับบทเรียกขวัญของคนพูดภาษาตระกูลไททั้งหมด

นอกจากนี้ยังมีข้อมูลด้านภาษาสนับสนุนเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเรื่องขวัญของจีนและความเชื่อเรื่องขวัญของคนพูดภาษาตระกูลไท อีกด้วยคือ ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ (**Manomaivibool, 1975**) ซึ่งเขียนวิทยานิพนธ์ ปริญญาเอก เรื่อง *A Study of Sino-Thai Lexical Correspondences* ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคำศัพท์ไทยและคำศัพท์จีน จำนวน 621 คำ กล่าวว่า "ขวัญ" น่าจะเป็นคำประเภทที่ภาษาไทโบราณยืมไปจากภาษาจีนโบราณ **Bernard Karlgren (1922)** สร้างเสียงโบราณ คำว่า "ขวัญ" ในภาษาจีนโบราณไว้เป็น ***ɣuwən** และ **Fang Kuei Li (1977)** สร้างคำว่า "ขวัญ" ในภาษาไทโบราณไว้เป็น ***xwən** และสร้างคำจีนโบราณไว้เป็น ***gwən** ซึ่งแสดงว่าเสียงโบราณของคำ ๆ นี้ทั้งของจีนและของไทใกล้เคียงกันมาก และ

เสียงของคำนี้ในภาษาไท(ย) ปัจจุบันยังใกล้เคียงกับเสียงจีนโบราณมากกว่าคำในภาษาจีนปัจจุบันซึ่งออกเสียงคำ ๆ เดียวกันนี้ว่า ฮุ้น **(hun)** นี่แสดงว่าในภาษาจีนเสียงของคำ ๆ นี้ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก และภาษาไทยปัจจุบันรักษาการออกเสียงแบบโบราณไว้ได้มากกว่าภาษาจีน อย่างไรก็ตามภาษาในตระกูลไทไม่ได้ออกเสียงคำนี้เหมือนกันทั้งหมด ภาษาไทถิ่นอื่น ๆ มักทิ้งเสียงกล้ำ "ว" และออกเสียงเป็น "ขอน" แทนที่จะเป็น "ขวัญ" และคนพูดภาษาตระกูลไทที่อยู่ในประเทศจีน เช่น คนจ้วงก็ออกเสียงคล้ายกับคำว่าขวัญในภาษาจีนมากกว่าคำว่าขวัญในภาษาไท และคนจ้วงนี้ในปัจจุบันยังนับถือเต๋าอยู่ และยังมีทั้งหมอและเต๋าซือที่มีตำราเรียกขวัญและตำราประกอบพิธีกรรมเต๋าต่าง ๆ เขียนด้วยตัวอักษรจีนแต่อ่านเป็นภาษาจ้วง

David Holm (2003) ได้ศึกษาพิธีกรรมเต๋าของคนจ้วงอย่างละเอียดในหนังสือชื่อ *Killing a Buffalo for the Ancestors: A Zhuang Cosmological Text from China* และ *Recalling Lost Souls (2004)* ในหนังสือสองเล่มนี้ David Holm ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านจีนศึกษากล่าวถึงพิธีกรรมเต๋าของคนจ้วงว่าเป็นพิธีที่รับมาจากจีน แต่ในพิธีมีรายละเอียดหลายอย่างที่เป็นลักษณะพื้นเมืองเฉพาะของคนจ้วงเอง แทรกอยู่ตลอดพิธีกรรม

ลักษณะพิธีกรรมและความเชื่อที่ David Holm กล่าวถึงในหนังสือสองเล่มนี้ใกล้เคียงกับพิธีกรรมและความเชื่อของคนไทในเวียดนามและที่ปรากฏในพงศาวดารไทของคนไทหลายกลุ่ม โดยเฉพาะคนไทอาหมในอินเดีย ข้อมูลความรู้นี้ประกอบกับข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับคนไทในอินเดียและในเมียนมาร์ทำให้ผู้เขียนเชื่อว่าความเชื่อเรื่องขวัญ พิธีเรียกขวัญ และบทสวดเรียกขวัญของคนไทยในประเทศไทยก็มีที่มาจากจีนเหมือนกันกับของคนจ้วงและคนไทอื่น ๆ และนี่ก็คือที่มาของการศึกษาค้นคว้าเรื่อง *คัมภีร์เต๋า: หลักฐานชี้แหล่งกำเนิดของคนไท-ไทย* แม้เราจะมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือได้ว่าคนไทได้รับความเชื่อเรื่องขวัญมาจากจีน แต่ก็ยังมีคำถามเกี่ยวเนื่องอีกหลายคำถามที่ยังไม่มีคำตอบ อาทิ คนไทได้รับความเชื่อเรื่องขวัญจากจีนได้อย่างไร จากที่ใดและเมื่อใด และโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาไทยและคนไทยในประเทศไทยซึ่งอยู่ห่างไกลจากจีนมาก และมีบันทึกในประวัติศาสตร์ไทยแต่เริ่มแรกว่านับถือ

ศาสนาพุทธ เหตุใดจึงมีความชื่อเรื่องขวัญและพิธีเรียกขวัญหลายประเภทเหมือนคนไทในประเทศอื่น ๆ

บทความเรื่อง *คัมภีร์เต๋า: หลักฐานชี้แหล่งกำเนิดของคนไท-ไทย* นี้เป็นความพยายามที่จะพิสูจน์ให้เห็นว่าบรรพบุรุษของคนไทยเคยนับถือผีหรือนับถือศาสนาเต๋าในช่วงที่คนไทโบราณอยู่ภายใต้การปกครองแบบเต๋าของจีนเมื่อประมาณ 1,500 ปีมาแล้ว ในย่านที่เป็นเวียดนามเหนือและจีนทางตะวันตกเฉียงใต้ในปัจจุบัน

ในการศึกษาเรื่องนี้ผู้เขียนได้ตั้ง**สมมุติฐานว่าบรรพบุรุษของคนไทต้องเคยท่องคัมภีร์เต๋า** ซึ่งมีความยาวประมาณ 5,000 คำ ถ้าคนไทโบราณเคยอยู่ภายใต้การปกครองระบบเต๋าในช่วงประมาณ 1,500 ปีที่แล้ว เพราะในช่วงเวลาดังกล่าวผู้เผยแพร่ศาสนาเต๋าใช้วิธีบังคับให้คนที่จะเข้านับถือศาสนาเต๋าท่องคัมภีร์เต้าเต๋อจิง (Maspéro, 1971; Robinet, 1992) ในการศึกษานี้ผู้เขียนต้องการจะพิสูจน์ให้เห็นว่ายังมีคำภาษาจีนจากคัมภีร์เต้าเต๋อจิงหลงเหลืออยู่ในภาษาไทยในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ข้อพิสูจน์นี้ตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่าคนไทโบราณได้เรียนรู้คำภาษาจีนจากคัมภีร์เต้าเต๋อจิง ซึ่งในความเป็นจริงคนไทคงจะได้รับคำภาษาจีนจากแหล่งอื่น ๆ ในแวดวงศาสนาเต๋าด้วย อาทิ จากบทสวดเรียกขวัญ จากพิธีกรรมงานศพ แต่การจำกัดขอบเขตการศึกษาให้แคบจะทำให้ผู้เขียนสามารถ แสดงการพิสูจน์ ได้ชัดเจนว่าการท่องคัมภีร์เต้าเต๋อจิงซึ่งมีความยาว 5,000 คำนั้น เป็นช่องทางสำคัญประการหนึ่งของการรับคำภาษาจีนเข้าสู่ภาษาไท นอกจากจะเป็นการจำกัดขอบเขตการศึกษาให้แคบแล้ว การใช้คัมภีร์เต้าเต๋อจิง ยังสามารถให้คำตอบได้ชัดเจนว่าคำยืมจากภาษาจีนมีที่มาอย่างไรด้วย ซึ่งเท่าที่ผ่านมายังไม่เคยมีผู้ใดสามารถให้คำอธิบายที่มีหลักฐานประกอบชี้ชัดได้ว่าเหตุใดจึงมีคำยืมจากภาษาจีนเป็นจำนวนมากในภาษาไทย เคยมีบางท่านอธิบายว่าเป็นเพราะคนไทโบราณเคยค้าขายกับคนจีนโบราณ แต่คำอธิบายนี้ดูขัดแย้งกับความเป็นจริงที่ว่าคนไทโบราณเป็นชาวนาปลูกข้าว ใช้ชีวิตแบบพอเพียงคือปลูกข้าวหาปลาหรือหาอาหารรับประทานเอง ทอผ้าไว้นุ่งห่มเอง รวมถึงปลูกบ้านอยู่เองและมียารักษาแบบพื้นบ้านรักษาโรคเองด้วย ชีวิตคนไทโบราณจึงดูเหมือน

จะสามารถดำรงอยู่ได้โดยไม่ต้องซื้อขายอะไรเลย ที่สำคัญคนไทโบราณอยู่ในย่านที่ห่างไกลจากคนจีน และห่างไกลจากย่านค้าขายของคนจีนมาก คนไทสามัญทั่ว ๆ ไปจึงไม่น่าจะมีโอกาสได้สัมผัสกับภาษาจีนที่ติดมากับการค้าขายมากนัก หรือถ้ามีก็คงมีในปริมาณที่น้อยมาก

บทความนี้ จะเสนอความคิดในหัวข้อต่างๆ ตามลำดับดังนี้

1. ภาษาตระกูลไท (Tai) และคนพูดภาษาตระกูลไทในปัจจุบัน
2. เรื่องของศาสนาเต๋ากับการปกครองแบบเต๋าโดยสังเขป
3. การปกครองระบบเต๋า (Taoist theocracy) กับคนไทในสมัยโบราณโดยสังเขป
4. คำยืมภาษาจีนและคำศัพท์จากคัมภีร์เต้าเต๋อจิงในภาษาไทย-ไท
5. บัญชีคำภาษาไทยกับคำภาษาเวียดนามที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน

คำจำกัดความของคำหลักที่ใช้ในบทความนี้

"ไท"

1. เป็นชื่อเรียกตระกูลภาษาว่า "ภาษาตระกูลไท" ภาษาตระกูลนี้ใช้เป็นภาษาของคนส่วนใหญ่ในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนลาว และใช้เป็นภาษาของชนกลุ่มน้อยในสาธารณรัฐประชาชนจีน เวียดนาม สหพันธรัฐเมียนมาร์ และประเทศอินเดีย ภาษาตระกูลนี้ที่มีอยู่ในประเทศอื่น ๆ มีชื่อเรียกแตกต่างออกไป เช่น ไต ลาว นุง ไย้ วูมิง แสก โปอาย

ในวงการภาษาศาสตร์ "ไท" (Tai) ใช้เรียกชื่อภาษาในตระกูลไทที่อยู่นอกประเทศไทย ถ้าอยู่ในประเทศไทยใช้ "ไทย" (Thai) สะกดต่างกันทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และคำว่า "ไท" (Tai) โดยทั่วไปอาจใช้มีความหมายคลุมรวมถึงภาษาไทยในประเทศไทยด้วย

2. เป็นชื่อเรียกคนที่พูดภาษาตระกูลไท (Tai) ถ้าผู้พูดอยู่ในประเทศอื่นก็เรียกว่าเป็นคนไท (Tai) แต่เจ้าของภาษาเองอาจออกเสียงว่า "ไต" หรืออาจใช้ชื่ออื่น เช่น นุง แสก ไย้ ถ้าผู้พูดอยู่ในประเทศไทย เรียกว่า "คนไทย" (Thai) (ชื่อสะกดต่างกันทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

"ศาสนาเต๋า"

ศาสนาเต๋า หรือ Taoism เป็นศัพท์ที่วงการศาสนาและปรัชญาบัญญัติขึ้นใช้เรียกหรืออ้างอิงถึง ความเชื่อ พิธีกรรม ข้อปฏิบัติ และพฤติกรรมอันมีที่มาจากคำสอนของ **"เหลาจื่อ"** ศาสดาจีน ("เล่าจื๊อ" ในภาษาแต้จิ๋ว)

คนนอกวงการศาสนาและปรัชญาและแม้กระทั่งผู้ที่นับถือเต๋าเองอาจจะไม่ใช้คำว่า "เต๋า" เรียกชื่อศาสนานี้ และบางคนก็ไม่นับว่าเต๋าเป็นศาสนาและเรียกความเชื่อนี้ว่าเป็นการ**ถือผี** หรือเรียกว่าเป็นลัทธิ แต่ "เต๋า" มีลักษณะของศาสนาครบทุกประการคือมี ศาสดา มีคัมภีร์ มีวัด มีพระ มีข้อกำหนดและพิธีกรรม และมีฆราวาสหรือผู้ปฏิบัติตามคำสอน และไปวัดเพื่อขอให้พระประกอบพิธีกรรมให้

"คัมภีร์เต้าเต๋อจิง"

หมายถึง "คำสอน" ที่เชื่อกันว่า "เหลาจื่อ" ศาสดาของศาสนาเต๋าเป็นผู้เขียนขึ้น คำสอนนี้มีอีกชื่อหนึ่งว่า "เหลาจื่อ" และเพราะมีความยาวประมาณ 5,000 คำ จึงมีอีกชื่อว่าหนังสือ 5,000 คำด้วย เนื้อหาของคัมภีร์นี้เป็นการรวบรวมคำสอนโบราณเกี่ยวกับความเชื่อพื้นบ้าน หลักการปกครองและความคิดความเชื่อเกี่ยวกับจักรวาลเข้าไว้ด้วยกัน คัมภีร์เต้าเต๋อจิงเขียนเป็นคำกลอนภาษาจีน มีทั้งหมด 81 บท

"ระบอบการปกครองแบบเต๋า" (Taoist theocracy)

หมายถึงรูปแบบการปกครองระดับเมืองและระดับหมู่บ้านในสมัยโบราณที่มีผู้ปกครองเป็นนักบวชหรือเป็นผู้รู้ของศาสนาเต๋า เป็นผู้ที่รู้ภาษาจีนและสามารถท่องจำคัมภีร์เต้าเต๋อจิงได้ขึ้นใจ สามารถประกอบพิธีกรรมเต๋าในโอกาสต่าง ๆ ได้ และในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลปกป้องบ้านเมืองให้พ้นจากภัยอันตรายและข้าศึกศัตรูด้วย

"ศัพท์มรดก" (cognate)

ศัพท์มรดกหมายถึงคำศัพท์ที่มีใช้อยู่ในสังคมโบราณและเป็นมรดกตกทอดมาถึงภาษาลูกหลานในสมัยปัจจุบัน คำศัพท์เหล่านี้ทำให้ภาษาปัจจุบันที่สืบทอดมาจากภาษาโบราณเดียวกันมีคำศัพท์ร่วมกัน/เหมือนกัน โดยมาก

คำศัพท์เหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมทั้งในด้านเสียงและด้านความหมายของคำศัพท์ นักภาษาศาสตร์ใช้คำศัพท์มรดกเป็นเกณฑ์ช่วยตัดสินว่าภาษาต่าง ๆ เป็นภาษาพี่น้องกันหรือเป็นภาษาในตระกูลเดียวกันหรือไม่

2. ภาษาตระกูลไทกับคนพูดภาษาตระกูลไทในปัจจุบัน

ถิ่นเดิมของคนพูดภาษาตระกูลไท

คนพูดภาษาตระกูลไทในปัจจุบันกระจายกันอยู่เป็นอาณาบริเวณกว้างขวางมาก ครอบคลุมพื้นที่ในย่านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถึง 5 ประเทศด้วยกันคือ ประเทศไทย ลาว เวียดนาม เมียนมาร์ และกัมพูชา และทางเหนือยังขึ้นไปถึงมณฑลยูนนาน กวางตุ้ง กวางสี ของจีน และทางตะวันตกยังแผ่ไปไกลถึงรัฐอัสสัมและรัฐอรุนาจัลประเดชของอินเดีย ในทวีปเอเชียนอกจากจีนแล้วดูเหมือนจะไม่มีชนชาติใดแพร่กระจายกันอยู่กว้างไกลเท่าคนพูดภาษาตระกูลไท

ในปัจจุบันมีคนที่ใช้ภาษาไทเป็นภาษาแม่ในชีวิตประจำวันประมาณ 90 ล้านคน กลุ่มที่ใหญ่ที่สุดคือคนไทยในประเทศไทย มีประมาณ 60 ล้านคน กลุ่มที่ใหญ่เป็นที่สองอยู่ในสาธารณรัฐประชาชนจีนประมาณ 16 ล้านคน **(Luo, 1997)** ในสาธารณรัฐประชาชนลาว ประมาณ 5 ล้านคน และอีกประเทศละประมาณ 4 ล้านคน ในเมียนมาร์และเวียดนาม ส่วนในประเทศอินเดียและกัมพูชามีไม่ถึงประเทศละหนึ่งแสนคน เหตุใดคนพูดภาษาตระกูลไทจึงอยู่ห่างไกลกัน กระจายเป็นอาณาบริเวณกว้างเช่นนี้? คนไทยในประเทศไทยมีบันทึกประวัติศาสตร์ว่าได้เข้ามาอยู่ในดินแดนปัจจุบันเมื่อประมาณ 700 ปีที่แล้ว แต่ก่อนนั้นคนไทยเคยอยู่ที่ใด? อยู่ในย่านสุวรรณภูมินี้มาโดยตลอดตั้งแต่ก่อนมีตัวหนังสือของตัวเองใช้หรือไม่? หรือว่าคนไทยอพยพมาจากที่อื่น? นักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้หลากหลาย มีทั้งแนวคิดที่เป็นเพียงสมมุติฐานลอย ๆ ที่ไม่มีหลักฐานอะไรสนับสนุน และแนวคิดที่มีหลักฐานทางภาษาและวัฒนธรรมสนับสนุน เช่น แนวคิดที่ว่าคนไทมาจากเทือกเขาอัลไต แต่เราไม่สามารถหาความคล้ายคลึง

หรือความสัมพันธ์ระหว่างคนไทกับคนที่อยู่ในย่านเทือกเขาอัลไตได้เลย คนไทส่วนใหญ่เป็นชาวนาปลูกข้าว มีแต่คนไทยในประเทศไทย และคนไทที่อยู่ตามเมืองใหญ่ ๆ ในประเทศอื่น ๆ เท่านั้นที่มีอาชีพหลากหลายแตกต่างกันมาก และถึงกระนั้นคนส่วนใหญ่ก็ยังเป็นชาวนาปลูกข้าว แนวคิดที่ว่าคนไทมาจากแดนไกลอันหนาวเย็นนี้ ในปัจจุบันไม่มีผู้ใดอ้างถึงอีกแล้ว อีกแนวคิดหนึ่งที่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการไทยมากคือคนไทเคยปกครองอาณาจักรน่านเจ้า และเมื่อกุบไลข่านบุกรุกลงมาจากทางเหนือ คนไทก็ต้องอพยพหนีลงใต้ แต่ทฤษฎีนี้ก็มีผู้เสนอหลักฐานที่ตรงข้ามว่าคนไทลงมาอยู่ในย่านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก่อนที่กุบไลข่านจะมายึดครองน่านเจ้า และไม่พบหลักฐานใดที่บ่งบอกว่าคนไทอพยพลงใต้เพื่อหนีการยึดครองนี้

William J. Gedney (1994) ศาสตราจารย์ภาษาศาสตร์ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาตระกูลไท กล่าวถึงทฤษฎีด้านภาษาว่าแหล่งกำเนิดของภาษามักเป็นที่ชุมนุมของภาษาถิ่นต่าง ๆ ที่อยู่ในตระกูลภาษาเดียวกัน ท่านมีความเห็นว่าดินแดนทางตะวันตกเฉียงใต้ของจีนน่าจะเป็นแหล่งกำเนิดของภาษาไท เพราะในย่านนั้นมีภาษาไทมากมายหลายถิ่น และภาษาไทถิ่นทั้ง 3 สาขาของภาษาตระกูลไท ก็อยู่ในย่านนั้นครบทุกสาขา ความแตกต่างหลากหลายของภาษาไทในย่านนี้เป็นไปในทำนองเดียวกันกับที่ภาษาอังกฤษบนเกาะอังกฤษมีความแตกต่างหลากหลายกันมากกว่าภาษาอังกฤษในสหรัฐอเมริกา และในประเทศออสเตรเลีย ซึ่งทั้ง 2 ประเทศนี้เพิ่งตั้งถิ่นฐานใหม่ได้ 200 ปีเศษ ในขณะที่ภาษาอังกฤษบนเกาะอังกฤษอยู่บนเกาะนั้นมานานประมาณ 2,000 ปี แล้ว

นอกจากแนวคิดที่ว่าคนไทมาจากทางเหนือของจีนและจากในย่านประเทศจีนเองแล้ว ก็ยังมีอีกแนวคิดหนึ่งที่ว่าคนไทอยู่ในย่านสุวรรณภูมินี้มานานแล้ว ไม่ได้อพยพมาจากที่อื่น แต่แนวคิดนี้ตอบคำถามสำคัญไม่ได้หลายข้อเป็นต้นว่า ถ้าคนไทยอยู่ในย่านสุวรรณภูมิมาโดยตลอด เหตุใดจึงมีคำยืมจากภาษาจีนเหมือนกับภาษาไทที่อยู่ในประเทศจีน เวียดนาม และอินเดีย เช่น คำว่า “มิ่ง(ขวัญ)” “หมึก” และเหตุใดภาษาไทในประเทศอื่น ๆ จึงไม่มีคำยืมภาษาเขมร เช่น คำเรียกชื่อปลาและชื่อต้นไม้เป็นภาษาเขมรเหมือนคนไทยในประเทศไทย เช่น “ปลากราย ปลาฉลาด ขนุน กระวาน” (วิไลวรรณ

ขนิษฐานันท์, 2544) ประการสุดท้ายถ้าคนไทยอยู่ที่เดิมมาโดยตลอด เหตุใดจึงมีคำศัพท์จำนวนมากเหมือนกับคำภาษาเวียดนามซึ่งอยู่ห่างไกลออกไปมาก เช่น คำว่า "เหมือง ฝาย แกง กา (ต้มน้ำ)" แต่ถ้าเราอธิบายว่าคนไทเดิมอยู่ย่านตะวันตกเฉียงใต้ของจีนหรือย่านเวียดนามเหนือ เราก็สามารถตอบคำถามเหล่านี้ได้ทั้งหมดว่าคำยืมจากภาษาเขมรเป็นคำที่ใหม่กว่าคำยืมจากภาษาจีนและใหม่กว่าคำที่ภาษาไทยกับภาษาเวียดนามมีเหมือนกัน เป็นคำที่คนไทกลุ่มที่อพยพลงมาในย่านสุวรรณภูมิได้รับจากคนเขมรที่ร่วมอยู่ในสังคมเดียวกัน กลุ่มที่ไม่ได้อพยพลงมาถึงย่านนี้ก็จะไม่มีคำยืมจากภาษาเขมร

(ความคิด ข้อเสนอ คำถกเถียง และข้อโต้แย้งเรื่องถิ่นกำเนิดของไทมีแสดงไว้อย่างละเอียดและหลากหลายแง่มุมในหนังสือชื่อ *คนไท(เดิม)ไม่ได้อยู่ที่นี่* ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นมี 3 คน คือ บี. เจ. เทอร์วีล, แอนโทนี ดิลเลอร์ และชลธิรา สัตยาวัฒนา)

ผู้เขียนมีความเห็นพ้องกับศาสตราจารย์ **William J. Gedney** ที่ว่าถิ่นกำเนิดของคนไทน่าจะอยู่ในย่านตะวันตกเฉียงใต้ของจีนซึ่งปัจจุบันมีอาณาเขตติดต่อกับเวียดนามเหนือด้วย และในบทความนี้ผู้เขียนเสนอหลักฐานใหม่เพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนสมมุติฐานที่ว่าแหล่งกำเนิดของคนไทอยู่ในย่านเวียดนามเหนือในปัจจุบัน

ภาษาและคนพูดภาษาตระกูลไท

คนพูดภาษาตระกูลไทมีประมาณ 90 ล้านคน มีทั้งที่เรียกชื่อตนเองว่า "ไท" และ "ไต" และเรียกเป็นชื่ออื่น ๆ ที่ไม่ใช่ไท กลุ่มที่เรียกชื่อตนเองว่า "ไทย" มีกลุ่มเดียวในประเทศไทย ส่วนที่อยู่ในเวียดนาม อินเดีย จีน เมียนมาร์ ออกเสียงเรียกชื่อตัวเองว่า "ไต" และชื่อของหลายกลุ่มมีคำขยายชื่ออื่น ๆ อาทิ ไตดำ ไตแดง ไตขาว ไตคำตี่ ไตพาเก ไตอาหม ไตลื้อ กลุ่มคนที่เรียกชื่อตนเองว่า "ไต" คำเดียวโดด ๆ ก็มีในเวียดนามเหนือ ส่วนชื่ออื่น ๆ ที่ไม่ใช่ไท~ไต มี ลาว นุง โท้ ลุงโจว โปอาย ฯลฯ และมีแต่ "ไทย" กับ "ลาว" เท่านั้นที่เป็นภาษาแห่งชาติและเป็นภาษาของชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ ที่เหลือกลุ่มอื่น ๆ ในปัจจุบันเป็นชนกลุ่มน้อยอยู่ในประเทศจีน เมียนมาร์ เวียดนาม และอินเดีย

ภาษาตระกูลไท

เหตุใดจึงนับคนที่ไม่ได้เรียกชื่อตนเองว่าไทเป็นคนในภาษาตระกูลไทด้วย? คำตอบก็คือเป็นการเรียกตามผลการศึกษาของนักภาษาศาสตร์ผู้ที่ได้ศึกษาภาษาเหล่านี้แล้วมีความเห็นว่าภาษาเหล่านี้มีศัพท์มรดกหรือศัพท์พื้นฐานเหมือนกัน ตัวอย่างประเภทศัพท์ที่เหมือนกัน อาทิ คำเรียกญาติ คำเรียกบ้านเรือนที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ชื่อสัตว์ คำบอกชื่อลักษณะดินฟ้าอากาศ คำวิเศษณ์ และคำกริยาพื้น ๆ ตัวอย่างคำมรดก เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ปู่ ย่า บ้าน เรือน หลังคา (บัน)ได ชาน เสื้อ ผ้า ซิ่น หมวก หมู หมา ปลา ไก่ ช้าง ลม ฝน แดด นา ร้อน กิน นอน ฝัน ไถ เกี่ยว ยาว งาม เบา แดง ดำ ขาว เป็นต้น คำศัพท์มรดกเหล่านี้ได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมทั้งในด้านเสียงและความหมาย ในประเทศไทยเองภาษาตามถิ่นต่าง ๆ ก็ได้มีวิวัฒนาการที่แตกต่างไปจากศัพท์มรดกเดิมมาก ชาวสุโขทัยในปัจจุบันก็ไม่มีผู้ใดใช้ภาษาเหมือนที่ปรากฏอยู่ในศิลาจารึกหลักที่ 1 แล้ว

ปัจจุบันมีผู้ได้ค้นคว้ารวบรวมคำศัพท์มรดกหรือศัพท์โบราณของภาษาตระกูลไทไว้ได้ประมาณ 2,500 คำ นักภาษาศาสตร์ที่มีชื่อเสียงและมีผลงานในด้านนี้ ได้แก่ **William J. Gedney, Fang-Kuei Li** และ **Yongxian Luo** สองท่านแรกเสียชีวิตไปแล้ว ท่านที่สามเป็นคนจ้วงจากมณฑลกวางสี ได้เก็บข้อมูลศัพท์มรดกเพิ่มเติมจากสองท่านแรก และเสนอแบ่งกลุ่มสาขาภาษาไทเพิ่มเติมอีก 1 สาขา

Fang Kuei Li (1977) ได้จำแนกภาษาตระกูลไทออกเป็น 3 สาขาใหญ่ ๆ คือ ภาษาไทสาขาเหนือ **(Northern)** สาขากลาง **(Central)** และสาขาตะวันตกเฉียงใต้ **(Southwestern)** โดยใช้คำศัพท์และวิวัฒนาการด้านเสียงเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ภาษาทั้ง 3 สาขานี้แม้จะมีศัพท์เหมือนกันเป็นจำนวนมาก แต่ผู้พูดภาษาไทแต่ละสาขาก็ไม่สามารถสื่อสารข้ามภาษากันได้เข้าใจ ถ้าพูดทีละคำ เช่น “มา นา กิน ปลา” ก็อาจจะพอเดาความหมายได้บ้างแต่ถ้านำคำมาผูกเป็นเรื่องก็ไม่อาจเข้าใจกันได้ และแม้แต่คำที่มาจากคำดั้งเดิมเดียวกัน ภาษาต่างสาขาก็อาจพัฒนาเสียงและความหมายต่างกันไปมาก เช่น คำว่า “ตา”(อวัยวะ) ในสาขาเหนือออกเสียงเป็น “ทา” หรือคำว่า “ตีน” ใน

หลายถิ่นหมายถึงอวัยวะส่วนตั้งแต่โคนขาถึงปลายเท้า เป็นต้น นอกจากนี้แต่ละสาขายังมีคำเฉพาะสาขาอีกด้วย

ภาษาในสาขาเหนือส่วนใหญ่อยู่ในประเทศจีนในมณฑลกวางสี กวางตุ้ง และยูนนาน จึงมีชื่อเรียกเป็นภาษาจีน เช่น โปอาย วูมิง ลิงยุน ไย้ และจีนเองใช้ชื่อ “จ้วง” เรียกคนพูดภาษาไทโดยรวม ในประเทศไทยมีภาษาไทสาขาเหนืออยู่ 1 ภาษาคือ “ภาษาแสก” ซึ่งอยู่ในจังหวัดนครพนม สาขานี้มีคำเฉพาะที่ไม่มีในสาขาอื่นคือคำว่า ตัก เอว แบก นิ้ว ดำ ซึ่งออกเสียงตามภาษาไย้ว่า รุง เหือด เกือด เงี่ยง ฟัน ตามลำดับ

ภาษาในสาขากลางมีอยู่ในเวียดนามเหนือและบริเวณชายแดนระหว่างประเทศจีนกับเวียดนามและในมณฑลกวางสี สาขานี้มีจำนวนคนพูดภาษาน้อยที่สุด ชื่อคนพูดภาษาไทสาขากลางมี ไต นุง ลุงโจว โท้ เทียนเปา ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี คำเฉพาะของสาขานี้มีน้อยมาก เช่น เมฆ ขั้น กำไลข้อมือ

สาขาตะวันตกเฉียงใต้มีจำนวนคนพูดภาษามากที่สุด ภาษาไทในประเทศลาว ไทย เมียนมาร์ เวียดนาม กัมพูชา และอินเดียล้วนเป็นภาษาไทในสาขาตะวันตกเฉียงใต้ทั้งสิ้น ภาษาไทในสาขานี้ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี นอกจากภาษาไทยแล้ว ยังมี ภาษาลาว ภาษาไทดำ ไทแดง ไทขาว ในเวียดนาม ภาษาไทคำตี่ ไทอาหม ไทพาเก ไทไอตอน ไทคำยาง ในอินเดีย และภาษาไทเมาไทลื้อ ในจีน และไทใหญ่ (ฉาน) ไทขืน ในเมียนมาร์ เป็นต้น สาขานี้มีคำเฉพาะถิ่นมากมายโดยเฉพาะคำบอกหน่วยจำนวนเลข เช่น หมื่น แสน ล้าน

3. ศาสนาเต๋า

ในหัวข้อนี้ผู้เขียนจะกล่าวถึงเต๋าในฐานะที่เป็นความเชื่อและเป็นวิถีชีวิตโดยสังเขปเท่านั้นเพื่อเป็นการเชื่อมโยงไปสู่ความเชื่อและพิธีกรรมเรื่องขวัญของคนไท ผู้ที่สนใจเต๋าในฐานะเป็นศาสนาสามารถหารายชื่อหนังสือเกี่ยวกับศาสนาเต๋าเพิ่มเติมได้จากหนังสือของ **Maspéro, Robinet** และ **Yu** ซึ่งมีชื่ออยู่ในบรรณานุกรมท้ายเรื่องนี้

ศาสนาเต๋าเป็นศาสนาที่เชื่อในความจริงสูงสุดที่เรียกว่า “เต๋า” และนักบวชหรือพระเต๋ามุ่งค้นหาความเป็น “อมตะ” หรือการเป็น “เซียน” ปราชญ์

เต๋าได้พยายามอธิบายความ/ตีความคำว่า **"เต๋า"** ไว้หลายประการ อาทิ "ทาง" "วิธี" "ลัทธิ" "รูปแบบ" ฯลฯ แต่เหลาจื่อศาสดาของเต๋ากล่าวไว้ในบทที่ 1 ของเต้าเต๋อจิง ซึ่งอาจถ่ายทอดเป็นความได้ว่า

"ทางที่เดินได้
ย่อมไม่ใช่ "เต๋า" (ทาง)
ชื่อที่เรียกได้
ย่อมไม่ใช่เต๋า (ชื่อ)
เต๋ามีทั้งที่มีชื่อและไม่มีชื่อ
เต๋าที่ไม่มีชื่อเป็นต้นกำเนิดของสรรพสิ่ง
เต๋าที่มีชื่อเป็นมารดาของทุกสิ่ง
จิตที่ว่างจากความคิด
ประสานเข้ากับตนภายใน
เข้าถึงเต๋า
จิตที่เต็มไปด้วยความคิด
จะกลายรวมเข้ากับการรับรู้
และรับรู้ถึงตัวตนของโลก
เต๋าและโลกนี้ดูแตกต่าง
แต่ในความเป็นจริงเป็นหนึ่งเดียว
และเหมือนกัน
ความต่างอยู่ที่ชื่อที่ใช้เรียกเท่านั้น
การรวมกันนี้ลึกล้ำลี้ลับยิ่งนัก
ลึกซึ้งยิ่งใหญ่อย่างยิ่ง
เป็นความจริงที่เหนือจริง
เป็นการซ่อนอยู่ในการซ้อน
เป็นทางไปสู่ความมหัศจรรย์
เป็นประตูไปสู่แก่นแท้ของทุกสิ่ง"

(แปลจาก Star, 2003: 14)

โดยสรุป เต๋าเป็นสิ่งที่เรามิอาจอธิบายหรือบรรยายให้เข้าใจได้ แต่เชื่อกันว่าเต๋าเป็นต้นกำเนิดของจักรวาล เป็นรากฐานของทุกสิ่งที่มีอยู่ในโลก เป็นกฎที่ควบคุมการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของสิ่งทั้งปวง ผู้ที่นับถือเต๋าเชื่อเรื่องผีสางเทวดาและความเป็นอมตะ เชื่อว่ามีสวรรค์และมีเทวดาบนสวรรค์

(เช่น เง็กเซียนฮ่องเต้) ซึ่งสอดส่องดูแลมนุษย์บนโลกอยู่ และพวกเต๋ายังเชื่อว่ามนุษย์ สามารถฝึกฝนฝึกตนให้กลายเป็นอมตะ เป็นเซียน ซึ่งหลุดพ้นจากความตายได้และผู้ที่นับถือ "เต๋า" นับถือเหลาจื่อเป็นเทพเจ้าและเป็นศาสดาของศาสนา และยึด "เต้าเต๋อจิง" เป็นคัมภีร์หลักในการศึกษาและดำรงชีวิต

ความเชื่อในศาสนาเต๋าหลายประการเป็นแนวความคิดความเชื่อพื้นบ้านดั้งเดิม ที่มีมาก่อนที่เหลาจื่อจะเขียนคัมภีร์เต้าเต๋อจิง เช่น ความเชื่อเรื่องหยิน-หยาง ความเชื่อเรื่องผี ในธรรมชาติ ความเชื่อเรื่องขวัญว่าในตัวคนมีขวัญ (ฮุ้นและโพ ในภาษาจีนปัจจุบัน) ประจำอยู่ตามอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายเมื่อคนป่วยหนักหรือ 'ตาย' ขวัญอาจจะออกจากร่างไปได้ ความเชื่อตามแนวขงจื๊อก็ผสมผสานเป็นองค์ประกอบสำคัญของความเชื่อเต๋าด้วย นอกจากนี้ผู้นับถือเต๋าในสมัยโบราณยังได้นำเอาความเชื่อและพิธีกรรมแบบพื้นบ้านของ "ลัทธิจักรพรรดิฮวงเหลาจื่อ" ไปปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของศาสนาเต๋าด้วย **(Yu, 2000: xiii)** ผู้เผยแพร่ศาสนาเต๋าในระยะแรกเริ่ม ได้ยอมให้ผู้คนนับถือผีหรือทำตามความเชื่อเดิม ๆ เพื่อให้คนเข้าร่วมนับถือเหลาจื่อและท่องคัมภีร์เหลาจื่อ ในสมัยโบราณมีวัดเต๋าที่ทำพิธีกราบไหว้ผีต่าง ๆ หลายร้อยชนิด ในคริสต์ศตวรรษที่ห้าเมื่อโค้วเฉียนจือปฏิรูปศาสนาได้มีคำสั่งให้ยกเลิกการเซ่นสังเวยผีทั้งหลาย และให้เผาหรือปิดวัดที่บูชาผีเล็กผีน้อยต่าง ๆ ไปกว่า 5,000 แห่ง ผลงานของผู้ที่นับถือศาสนาเต๋าและแสวงหา "ความเป็นอมตะ" มีอิทธิพลอย่างมากต่อวัฒนธรรมจีนในด้านต่าง ๆ ทั้งปรัชญา ศาสนา วิทยาศาสตร์ การแพทย์ ศิลปะ และวรรณกรรม ในภาษาจีนมีคำกล่าวว่า "9 ใน 10 ของนักบวชเต๋าเป็นหมอ" ในสมัยโบราณนักบวชเต๋าสนใจศึกษาเรื่องแร่ธาตุ ตะกั่ว ปรอท กำมะถัน ทอง เงิน เพราะเชื่อกันว่าสิ่งเหล่านี้สามารถใช้ทำยาอายุวัฒนะได้ (The Taoist Association of China, 2003: 10)

พัฒนาการของการปกครองแบบเต๋า

แม้ความเชื่อเรื่องเต๋าจะมีมาแต่สมัยโบราณ มีมาก่อนที่เหลาจื่อจะเขียนคัมภีร์เต้าเต๋อจิง แต่จวบจนเหลาจื่อเขียนคัมภีร์เต๋า ก็ยังไม่ได้มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเป็นคณะของผู้นับถือเต๋า จนกระทั่งปีคริสต์ศักราช 142 จางเต้าหลิง (Zhang

Daoling) ประกาศว่าเหลาจื่อได้ปรากฏตัวขึ้น 2 ครั้ง ในขณะที่จางเต้าหลิงทำสมาธิอยู่ และเหลาจื่อได้แต่งตั้งให้จางเต้าหลิงเป็น "เทียนซือ" (Celestial Master หรือ แถน ในภาษาไทย) พร้อมทั้งได้มอบคัมภีร์ให้ด้วย จางเต้าหลิงเขียนคัมภีร์เต๋าหลายเล่ม เป็นผู้ก่อตั้งเต๋านิกายเทียนซือ และเป็น "เทียนซือ" องค์แรกของนิกายนี้ จางเต้าหลิงได้ประกาศยกเหลาจื่อเป็นเทพเจ้า จางเต้าหลิงและศิษย์ออกสั่งสอนและแพร่หลายความเชื่อ "เต๋า" จนได้รับความนิยมเชื่อถือมาก นิกายนี้มีการทรงเจ้า เข้าผี ขับผี รักษาโรค **สอนให้คนท่องคัมภีร์เต้าเต๋อจิง** และสอนการทำสมาธิเดินลมปราณ สอนเรื่องการแสวงหาความมีอายุยืนยาว ความเป็นอมตะ คำสอนของ "จางเต้าหลิง" แพร่หลายมากอยู่ 3 ช่วงอายุคน (คือ ถึงช่วงลูกและหลานของจางเต้าหลิง) นิกายนี้มีชื่อเรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่า "นิกายข้าว 5 (กระ) บุง" เพราะนักบวชนิกายนี้คิดค่ารักษาโรคและค่าสั่งสอนเป็นข้าว 5 กระบุง (Yu, 2000: 129) นับได้ว่า "จางเต้าหลิง" เป็นผู้จัดศาสนาเต๋าให้เป็นองค์กรที่มีระบบเป็นครั้งแรก (Robinet, 1992: 56)

จางเต้าหลิงแบ่งดินแดนในปกครองในเสฉวนซึ่งอยู่ทางตะวันตกของจีนเป็นเขต ๆ แต่ละเขตมีนักบวชเต๋าเป็นผู้ปกครอง ทำหน้าที่เก็บภาษีและดูแลประชาชนให้อยู่เป็นสุข ปลอดภัยจากศัตรู และปลอดจากโรคภัยไข้เจ็บ ช่วยให้บ้านเมืองพ้นจากโรคระบาดและการรุกรานของศัตรู ตำแหน่งผู้ปกครอง "+" นักบวชเต๋านี้แบ่งออกเป็นหลายระดับตามขนาดอาณาเขตในปกครองและจำนวน "ผี" ที่ (นักบวช) สามารถเรียกใช้ได้

ในช่วงเวลาเดียวกันทางตอนกลางและทางด้านตะวันออกของจีนก็มีนิกายเต๋าอีกนิกายหนึ่งเกิดขึ้น ผู้ก่อตั้งชื่อ "จาง" เหมือนกัน "จางจั๋ว" ซึ่งมีชื่อเสียงโด่งดังในการรักษาโรคประกาศว่าสวรรค์ได้เผยให้ทราบว่าปีคริสต์ศักราช 184 ซึ่งตรงกับปีจีน "เจียจื่อ" และเป็นปีขึ้นรอบปฏิทินใหม่ของจีน จะเกิดการเปลี่ยนแปลงใหญ่และจะมีอัครสันติภาพเกิดขึ้น (Robinet, 1992: 54) นิกายที่เกิดขึ้นใหม่นี้เรียกว่า "นิกายไท้ผิง" และเพราะคนในนิกายนี้ใช้ผ้าโพกสีเหลืองจึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ผ้าโพกเหลือง" นิกายนี้ผู้ปกครองดินแดนในอาณัติเป็นทั้งผู้นำทางทหารและหมอรักษาโรคด้วย พิธีบวชหรือพิธีแต่งตั้ง

ผู้ปกครองเต๋าในระบบนี้ยิ่งใหญ่เทียบเท่าพิธีอภิเษกพระเจ้าจักรพรรดิ (Robinet, 1992: 25) ผู้ที่ผ่านพิธีบวชหรือพิธีแต่งตั้งแล้วจะได้รับเครื่องของใช้ประจำตำแหน่ง เทียบได้กับเครื่องราชกกุธภัณฑ์ของกษัตริย์ไทยในปัจจุบัน คือ หมวก ดาบ ไม้เท้า แส้ และรองเท้า "จางจั๊ว" มีลูกศิษย์มากมาย และจางจั๊วส่งคนไปเผยแพร่ศาสนาด้วยโดยการสอนให้คนท่องคัมภีร์เต้าเต๋อจิง การเผยแพร่คำสอนของ "จางจั๊ว" ได้ผลดีมาก ประชาชนจากแปดจังหวัดพากันทิ้งถิ่นฐานเพื่อไปติดตาม "จางจั๊ว" ในเมืองยูลู่ในเหอเป่ย กล่าวกันว่าจากปีคริสต์ศักราช 179 ถึงปี 181 "จางจั๊ว" สามารถตั้งเขตการปกครองแบบกึ่งศาสนากึ่งทหารได้ถึง 36 เขต และแต่ละเขตได้แพร่กระจายคำทำนายของจางจั๊วที่ว่า "สวรรค์สีน้ำเงินสิ้นแล้ว และสวรรค์สีเหลืองกำลังจะเกิดขึ้น" (Yu, 2000: 181) มีผู้ทูลถวายรายงานพระเจ้าจักรพรรดิหลิงแห่งราชวงศ์ฮั่นถึงกระบวนการก่อตัวและก่อกบฏของ "จางจั๊ว" อยู่ตลอดเวลา แต่พระองค์ก็มิได้ทรงตัดสินพระทัยดำเนินการใด ๆ จนกระทั่ง ปี ค.ศ. 184 จึงมีการส่งนายพลไปปราบปรามพวกกบฏผ้าโพกเหลืองลงอย่างราบคาบ "จางจั๊ว" ถูกฆ่าตาย ทำให้เต๋านิกายไท้ผิงของเขาล่มสลายลง ส่วนเต๋านิกายข้าวห้า(กระ)บุง ก็ต้องหลบลี้หนีภัยขึ้นเหนือไป

อย่างไรก็ตามเนื่องจากนิกายไท้ผิงและนิกายข้าวห้า(กระ)บุง มีลักษณะและข้อปฏิบัติเหมือนกันหลายประการ ดังนั้นหลังจากถูกราชวงศ์ฮั่นปราบปรามแล้ว พวกที่เหลือก็ได้รวมตัวกันเป็นนิกายเทียนซือสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญอีกครั้งในคริสต์ศตวรรษที่ 5 โค้ว เฉียนจือ (K'ou Qianchi) เขียนคัมภีร์ขึ้นใหม่อีก 2 เล่ม และประกาศว่าเหลาจื่อเป็นผู้ประทานให้

โค้ว เฉียนจือ ประสบความสำเร็จในการนำศาสนาเต๋าซึ่งเป็นที่นิยมของหมู่ชนระดับล่าง เข้าสู่พระราชวังของจักรพรรดิราชวงศ์เว่ และเพื่อให้ศาสนาเต๋าเป็นที่ยอมรับของคนชั้นสูงในเมือง โค้ว เฉียนจือได้ปฏิรูปศาสนาเต๋านิกายเทียนซือครั้งใหญ่ โดยได้กำจัดการนับถือผีเล็กผีน้อยและทำลายวัดที่นับถือผีเหล่านี้ไปเป็นจำนวนมาก และในระดับสูง โค้ว เฉียนจือ ได้สั่งห้ามสิ่งต่อไปนี้

1. ห้ามเต๋านิกายเทียนซือข้องเกี่ยวกับการกบฏใด ๆ
2. ให้เลิกเก็บภาษีข้าว 5 กระบุง ที่เคยปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยของ "จางลู่"
3. ห้ามนักบวชรับเงินทองและของมีค่าจากชาวบ้าน แต่ให้รับกระดาษหมึกและพู่กันเพื่อไว้ใช้เขียนงานศาสนาได้
4. ยกเลิกการสืบทอดตำแหน่งนักบวชเต๋าจากบิดาถึงบุตร และให้เป็นการคัดเลือกแทน

(Yu, 2000: 361)

แต่ดูเหมือนว่าการยกเลิกเหล่านี้จะไม่มีผลกับกลุ่มผู้นับถือเต๋าที่อยู่ห่างไกลออกไปมาก ๆ และผู้ที่ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงนี้ก็พากันอพยพหนีไปจากเมืองที่อยู่ภายใต้การปกครองของโค้ว เฉียนจือ

เรื่องเล่าของคนไทในมณฑลยูนาน

ในการเก็บข้อมูลภาคสนามที่มณฑลยูนนานเมื่อปี พ.ศ. 2543 ผู้บอกภาษาชาวนุงและชาวโท้ได้เล่าเรื่องเกี่ยวกับการอพยพหลบหนีออกจากเมืองจีนของคนไทในสมัยโบราณที่สอดคล้องกับประวัติการปฏิรูปศาสนาเต๋าของโค้ว เฉียนจือว่า ในสมัยโบราณมีเรื่องเลวร้ายเกิดขึ้น ไม่เป็นที่แน่ชัดว่าเป็นเรื่องอะไร แต่หัวหน้าของคนในหมู่บ้านทั้งหลายนัดแนะกันว่าจะต้องอพยพหนีลงใต้ หัวหน้าหมู่บ้านทั้งหลายได้ประชุมเลือกเส้นทางอพยพกันไว้และตกลงกันว่าให้กลุ่มที่ออกเดินทางไปก่อนทำเครื่องหมายเส้นทางผ่านไว้เป็นระยะ ๆ โดยการตัดต้นไม้ กลุ่มคนที่เล่าเรื่องซึ่งอยู่ในมณฑลยูนนาน ย่านใกล้ชายแดนกับเวียดนามในปัจจุบันเป็นกลุ่มที่ออกเดินทางภายหลัง ที่ออกเดินทางล่าช้าเพราะต้องเก็บของและดูแลเด็กและผู้หญิง หมู่บ้านที่ออกเดินทางภายหลังอาจจะล่าช้ามาก ทำให้ต้นไม้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นต้นกล้วยที่ผู้อพยพไทกลุ่มแรก ๆ ตัดยอดทำเครื่องหมายบอกทางผ่านไว้ งอกใบกลับคืนไปเหมือนเดิม ทำให้ผู้ที่เดินทางมาภายหลังไม่สามารถเห็นร่องรอยเส้นทางที่ผู้เดินทางกลุ่มแรก ๆ ทำเครื่องหมายไว้ ผู้ที่เดินทางตามมาภายหลังจึงล้มเลิกการเดินทางและหยุดอยู่ในย่านที่ยังคงอยู่ในปัจจุบันในยูนนาน

ผู้ที่เดินทางไปกลุ่มแรก ๆ คงจะเป็นบุคคลระดับชั้นนำของผู้นับถือศาสนาเต๋าซึ่งไม่ต้องการทำตามข้อห้ามของโค้ว เฉียนจือ ผู้คนเหล่านี้สามารถเดินทางไปสมทบกับเมืองภายใต้การปกครองแบบเต๋าที่อยู่ไกลออกไป หรือไปตั้งเมืองที่ปกครองด้วยระบบเต๋าขึ้นใหม่ในย่านที่เป็นเวียดนามเหนือในปัจจุบัน ตำนานของคนไทในเมืองเหล่านี้แสดงถึงการปฏิบัติตรงข้ามกับสิ่งที่ "โค้ว เฉียนจือ" สั่งห้ามไว้คือ ผู้ปกครองยังคงถ่ายทอดตำแหน่งต่อให้ลูกเป็นการสืบทอดราชวงศ์ผู้ปกครอง และผู้ปกครองยังเก็บภาษี เก็บส่วยจากประชาชนในปกครองเหมือนในสมัยที่สกุล "จาง" ปฏิบัติอยู่ในจีน ตำนานและพงศาวดารของคนไททั่วไปกล่าวถึงการสืบทอดราชสมบัติและการเก็บส่วยภาษีจากประชาชนซึ่งเป็นการฝืนคำสั่งห้ามของโค้ว เฉียนจือ และในตำนานพงศาวดารของคนไทอาหม (Barua, 1985) คนกลุ่มนี้สามารถตั้งอาณาจักรที่มีราชวงศ์ไทอาหมปกครองต่อเนื่องกันเป็นเวลาถึง 600 ปี

4. การปกครองระบบเต๋า (Taoist Theocracy) กับคนไท

ศาสนาเต๋ามีหลายนิกาย แต่นิกายที่เกี่ยวข้องกับคนไทคือนิกายเทียนซือ เพราะคำว่า "เทียน" และ "ซือ" ได้กลายเป็นคำเรียกชื่อตำแหน่งผู้ปกครองสูงสุดของคนไทในสมัยโบราณ ทั้งในเวียดนาม อินเดีย เมียนมาร์ และจีน โดยเฉพาะในเวียดนามเหนือมีเมืองที่คนไทเรียกว่า "เมืองแถง" (คนเวียดนามเรียก เดียนเบียนฟู) ซึ่งเคยเป็นศูนย์กลางการปกครองระบบเต๋า ในหมู่คนไท "แถง" เป็นคำที่กลายมาจากคำภาษาจีนว่า "เทียน" ซึ่งแปลว่าฟ้าหรือสวรรค์

ส่วนคำว่า "ซือ" ในภาษาจีนหมายถึง "ครู" หรือ "นาย" ในภาษาไทเมาและไทอาหมเป็นคำทับศัพท์ ออกเสียงใกล้เคียงกับคำจีน "ซือ/สือ" และเป็นคำใช้เรียกชื่อตำแหน่งผู้ปกครองที่ทางจีนแต่งตั้ง "เจ้าบ่าวขุนน้อย" ผู้รู้ชาวไทคำตี่หลวงในรัฐกะฉิ่น ประเทศเมียนมาร์ กล่าวอธิบายตำแหน่ง "ซือ" ว่าในบรรดาเมืองไทใหญ่น้อยทั้งหลายนั้นล้วนมี "เจ้า" เป็นผู้ปกครอง และในบรรดาเจ้าทั้งหลาย มีเพียงคนเดียวเท่านั้นที่เป็น "ซือ" ได้ (ข้อมูลภาคสนามในรัฐกะฉิ่น เมียนมาร์ พ.ศ. 2543) อาจารย์เจีย แยนจอง ผู้เชี่ยวชาญเรื่องเมืองจีน ได้อธิบายไว้ว่า "ซือ" เป็นตำแหน่งที่ทางจีนแต่งตั้งให้แก่ผู้ปกครองไท

ส่วน **David Holm (2003)** กล่าวว่าในสมัยราชวงศ์ถัง (ค.ศ. 618-ค.ศ. 907) ทางเมืองจีนได้มีการปรับปรุงระบบการปกครองที่ใช้กับกลุ่มชนเผ่าที่อยู่ทางใต้ของจีนและนำระบบสนสะพาย-ใส่บังเหียนมาใช้ **(Holm, 2003: 165)** ในระบบนี้จีนแต่งตั้งชนเผ่าให้เป็นผู้ปกครองดูแลกันเองโดยผู้ปกครองรับตำแหน่งจากจีน และทำหน้าที่เก็บภาษีและนำบรรณาการไปถวายจักรพรรดิจีนทุกปี และโดยทั่วไปจีนถือว่าคนที่เป็นชนเผ่าทั่วไปเป็น "คนดิบ" ยังไม่มีวัฒนธรรม และต้องทำให้ "สุก" หรือมีวัฒนธรรมเพื่อจะเข้ากับระบบของจีนได้

ความคิดเรื่อง "คนดิบ" นี้ปัจจุบันก็ยังมีอยู่ในสังคมไทยในวงการศาสนา กล่าวคือยังมีการเรียกผู้ชายผู้ใหญ่ที่ยังไม่ได้บวชว่าเป็น"คนดิบ" ยังไม่ควรแต่งงานหรือทำงานใหญ่ และเรียกวันเตรียมงานก่อนพิธีบวชว่าเป็น "วันสุกดิบ" ชนเผ่าที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ปกครองกันเองต้องเข้ากระบวนการทำให้ "สุก" ก่อน คือ "บวชเป็นนักบวชเต๋า" ซึ่งหมายถึงการต้องเรียนรู้ภาษาจีน ซึ่งต้องใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ ในจุดนี้เราเห็นได้ว่าคนไทที่ผ่านกระบวนทำให้สุกแล้วเท่านั้นจึงจะได้รับตำแหน่งเป็น "เต๋าซือ" และเต๋าซือนี้จะถูกส่งไปปกครองเมืองที่คนเถื่อนอยู่ จีนคงจะมีนโยบายไม่ให้ชนเผ่าเดียวกันหรือคนหมู่บ้านเดียวกันปกครองกันเอง แต่จะส่งคนต่างเผ่าต่างบ้านซึ่งเป็นคนที่สุกแล้วไปปกครอง ในพงศาวดารของคนไทกลุ่มต่าง ๆ อาทิเช่น ไทอาหม ไทเงินยาง ล้วนแสดงว่าได้รับอิทธิพลการปกครองแบบเต๋าแล้วทั้งสิ้น เช่น เมื่อกล่าวถึง "เจ้าผู้ปกครองใหม่" ที่จะเข้าปกครองบ้านเมืองใหม่ จะใช้สำนวนว่า "ลงบันได/ลงพะอง/ลงจาขาง" มาเข้าเมืองใหม่ สำนวน "ลงบันได" นี้ **Maspéro** (1971) ตีความได้ว่าเป็นพิธีบวชนักบวชเต๋า เพราะในพิธีดังกล่าวนี้ในกลุ่มชนเผ่าผู้เข้าพิธีบวชจะต้องขึ้นลงบันไดดาบ และเมื่อบวชแล้วก็จะได้ตำแหน่ง "เต๋าซือ" ซึ่งสำหรับเมืองไทที่อยู่ใกล้จีนและในปกครองของจีนเช่นเมืองเมา ตำแหน่งนี้ คือ "ซือ" ซึ่งเพี้ยนกลายเป็นเสือไปในหลายโอกาส สำหรับกลุ่มคนไทที่อยู่ไกลจีนไปมาก ตำแหน่งนี้เรียกว่า "ท้าว" หรือ "ตาว" ระบบการปกครองนี้ทำให้ชนเผ่าได้ปกครองกันเองซึ่งนำไปสู่การคิดตั้งอาณาจักรอิสระเป็นของตนเองไม่ขึ้นกับจีน ประวัติศาสตร์ของชนเผ่าทางใต้ของจีนจึงมีเรื่องการกบฏอยู่เป็นประจำ

คนเวียดนามตั้งอาณาจักรเป็นอิสระจากจีนได้สำเร็จในคริสต์ศตวรรษที่ 10 (Taylor, 1983: 254-301) แต่ "นุงจือเกา" ซึ่งเป็นคนพูดภาษาตระกูลไทตั้งอาณาจักรอิสระอยู่ได้เพียง 5-6 ปีก็ถูกจีนปราบลงอย่างราบคาบโดยทางจีนได้รับความช่วยเหลือจากทางเวียดนามในการปราบปราม "นุงจือเกา" ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 12 ขึ้นศตวรรษที่ 13 คนพูดภาษาตระกูลไทตั้งอาณาจักรอาหมขึ้นในย่านซึ่งปัจจุบันคือรัฐอัสสัมและรัฐอรุนาจัลประเดชของอินเดีย อาณาจักรนี้อยู่ได้นานกว่า 600 ปี ก่อนถูกอังกฤษเข้ายึดครองในปี ค.ศ. 1830 (Barua, 1985: 388) อาณาจักรนี้นับเป็นอาณาจักรไทที่ก่อตั้งขึ้นด้วยระบบการปกครองแบบเต๋า คือมีนักบวชเต๋าเป็นผู้ปกครอง พระนามของกษัตริย์ 4 พระองค์แรกมีคำว่า "ท้าว" นำหน้า ซึ่งเป็นคำบอกตำแหน่งผู้ปกครองเมืองที่มีขนาดไม่ใหญ่มาก แต่คนอาหมมีตำนานหรือพงศาวดารเกี่ยวกับกษัตริย์องค์แรกซึ่งทรงพระนามว่า "ซือกาพา" คำว่า "ซือ" ในชื่อนี้น่าจะเป็นคำบอกตำแหน่งการปกครองในระบบเต๋าของจีน-เต๋าซือ

พงศาวดารของชาวอาหมได้บันทึกเรื่องการประกอบพิธีกรรมเต๋าหลายครั้ง อาทิ การเรียกขวัญถวายกษัตริย์ในโอกาสต่าง ๆ การเสี่ยงทายโดยใช้กระดูกไก่ การฆ่าวัวควายในพิธีเซ่นสังเวยต่าง ๆ เป็นต้น และในพงศาวดารอาหมภาคต้นซึ่ง Barua (1985) แปลว่าเป็น "การสร้างโลก" (Creation) ความจริงเป็นคำสวดในพิธีบวชหรือพิธี "ราชาภิเษก" นักบวชเต๋าเพื่อส่งไปเป็นผู้ปกครองดินแดนใหม่ พิธีกรรมนี้กล่าวถึงชื่อ "จาง" ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งเต๋านิกายเทียนซือ และในรัฐอัสสัม มีตระกูลซึ่งเชื่อว่าตกทอดมาจาก "เจ้าจาง" ด้วย นอกจากนี้ในคำสวดยังกล่าวถึงการนำเชื้อสายเจ้าผู้ครองเมืองมาจาก "เมืองกิง" ซึ่งเป็นชื่อที่คนไทใช้เรียกคนเวียดนามด้วย

ความเชื่อเรื่องขวัญในหมู่คนพูดภาษาตระกูลไท คนจีน และชนเผ่ากลุ่มต่าง ๆ

คนพูดภาษาตระกูลไทและชนเผ่าต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกันในเวียดนามและจีนมีความคล้ายคลึงกันที่สำคัญมากประการหนึ่งคือ ความเชื่อเรื่องขวัญ "ขวัญ" เป็นความเชื่อที่ว่าในร่างกายของคนทุกคนมีสิ่งที่เรียกว่า "ขวัญ" ประจำอยู่

ตามอวัยวะต่าง ๆ อาทิ ศีรษะ ตา มือ แขน ขา ถ้าขวัญอยู่ในตัว คนก็จะอยู่ปกติสุขดี แต่ถ้าขวัญออกไปจากร่างกาย เจ้าของขวัญก็จะเจ็บป่วยและอาจถึงแก่เสียชีวิตได้ ต้องมี "หมอ" มี "ผู้รู้" ทำพิธีเรียกขวัญให้กลับคืนสู่ร่างกายตามเดิม และเมื่อใดที่คนตาย "ขวัญ" ก็จะออกจากร่างไป "หมอ" หรือ "ผู้รู้" ก็ต้องทำพิธี "ส่งขวัญ" ไปยังดินแดนที่ขวัญของบรรพบุรุษอยู่ และลูกหลานของผู้ตายก็จะต้องเชิญขวัญบางส่วนกลับไปอยู่ที่หิ้งบรรพบุรุษที่บ้านของตนหรือที่เสาดั้งหรือเสาแม่ในภาษา(ไท)จ้วง ซึ่งเป็นเสาเอกในเรือน ความเชื่อนี้ใกล้เคียงกับความเชื่อของคนจีนมาก คนจีนเองก็มีพิธีปีนหลังคาขึ้นไปตะโกนร้องเรียกชื่อคนป่วยให้กลับมาบ้าน หรืออุ้มเด็กไปตักขวัญกลับใส่ตัวเด็กใกล้ ๆ บริเวณที่เด็กหกล้ม พิธีกงเต็กนับได้ว่าเป็นการส่งขวัญแบบจีน คนจีนเรียกขวัญว่า "หุน" **/hun^{2}/** คำ ๆ นี้ในพจนานุกรมจีน-อังกฤษ อธิบายไว้ว่าเป็นจิต/วิญญาณส่วนที่ขึ้นไปอยู่บนสวรรค์เมื่อเจ้าตัวตาย แตกต่างจากจิตวิญญาณส่วนที่เรียกว่า โพ่ **/po^{4}/** ซึ่งจะอยู่ในโลกตามหลุมฝังศพ นอกจากคนไท(ย) และคนจีนที่เชื่อเรื่องขวัญแล้ว ชนเผ่ากลุ่มอื่น ๆ อาทิ ม้ง เย้า อาข่า **(Dang Nghiem Van, 1993)** ก็มีความเชื่อและพิธีกรรมในทำนองเดียวกันนี้ โดยเฉพาะเผ่าเย้ายังนิยมให้ลูกชายเรียนภาษาจีนเพื่อบวชเป็นพระเต๋าและใช้ภาษาจีนประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของศาสนาเต๋า **(Pourret, 2002)** ขวัญเป็นความเชื่อสำคัญของศาสนาเต๋า หน้าที่สำคัญของพระเต๋าประการหนึ่งคือประกอบพิธีเรียกขวัญ และส่งขวัญ

ถ้าเราพิจารณาการแพร่กระจายของคนพูดภาษาตระกูลไท (และชนกลุ่มน้อยเผ่าต่าง ๆ) จะเห็นว่ามีอาณาบริเวณกว้างขวางมาก และการกระจายนี้ควบคู่ไปกับการปกครองแบบเต๋าและความเชื่อเรื่อง "ขวัญ" และในบรรดากลุ่มผู้ที่เชื่อเรื่องขวัญเหมือนกันนี้ยังมีลักษณะร่วมกันอีกประการหนึ่ง คือ เคยอยู่ภายใต้การปกครองของจีนในสมัยโบราณ ซึ่งจีนมีคำใช้เรียกคนเผ่าต่าง ๆ ทางตอนใต้ของจีนโดยรวมว่าคนเถื่อน 100 จำพวก

5. คำยืมภาษาจีนในภาษาไทยและคัมภีร์เต้าเต๋อจิง

คำยืมภาษาจีนในภาษาไทย

ในภาษาไทยมีคำยืมจากภาษาจีนอยู่เป็นจำนวนมากและได้มีผู้ศึกษาเรื่องคำจีนในภาษาไทยไว้หลายท่าน และงานที่ศึกษาเรื่องนี้อย่างละเอียดและลึกซึ้งที่สุดงานหนึ่งคือวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเรื่อง *A Study of Sino-Thai Lexical Correspondences* ของประพิณ มโนมัยวิบูลย์ (Manomaivibool, 1975) งานนี้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ด้านเสียงระหว่างคำจีนโบราณกับคำไทยจำนวน 621 คำ และจากความสัมพันธ์ของเสียงในคำศัพท์เหล่านี้ ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ ได้เสนอมุมมองความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทกับภาษาจีนไว้ 5 ประการตามลักษณะคำศัพท์ดังนี้

1. แนวคิดที่ 1 ภาษาไทกับภาษาจีนเป็นภาษาพี่น้องกันหรือสืบทอดมาจากภาษาโบราณเดียวกัน เพราะคำที่เหมือนกันนั้นเป็นคำที่ไม่น่าจะเกิดจากการยืม เช่น คำนับเลข “ห้า” “หก” คำเรียกชื่ออวัยวะต่าง ๆ เช่น (หน้า) ผาก บ่า ขา คอ ฯลฯ

2. แนวคิดที่ 2 คำจีนในภาษาไทน่าจะมาจากการยืม โดยภาษาไทได้ยืมคำต่าง ๆ เข้ามาใช้ตั้งแต่สมัยจีนโบราณ (Middle Chinese) เช่น คำว่า “เชียง” “ผิว” ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ ตั้งข้อสังเกตว่าคำในประเภทนี้มีเสียงเทียบที่สมบูรณ์กับเสียงจีนโบราณ (Middle Chinese) กล่าวคือมีเสียงเทียบ (sound correspondence) ทั้งพยัญชนะต้น พยัญชนะท้าย และวรรณยุกต์ ส่วนคำในกลุ่มที่ 1 นั้นมักมีเสียงที่เทียบไม่ได้อยู่บางประการ อย่างไรก็ตามคำในกลุ่มที่ 2 นี้ก็มีเสียงที่เก่ากว่าจีนยุค Middle Chinese อยู่ด้วย และบางคำก็แสดงว่าเสียงภาษาไทยสัมพันธ์กับคำในภาษาจีนเฉพาะถิ่นเช่นคำว่า “สือ” (ตัว(หนัง)สือ) สัมพันธ์กับกลุ่มภาษา **Min** คำว่า “โซ่” สัมพันธ์กับภาษา **Hakka (Manomaivibool, 1975: 367)**

3. แนวคิดที่ 3 มีคำบางกลุ่มที่จีนน่าจะเป็นฝ่ายยืมจากไทมากกว่าไทยืมมาจากจีน **Benedict (1967)** เป็นผู้เสนอแนวคิดนี้และประพิณ มโนมัยวิบูลย์ ได้นำคำที่เขายกตัวอย่างมาอธิบาย คือคำว่า “คราม”

4. แนวคิดที่ 4 มีคำบางคำที่ภาษาไทและภาษาจีนมีเหมือนกันแต่น่าจะเป็นคำที่มาจากภาษาอื่นและทั้งไทและจีนยืมมาใช้ในภาษา เช่นคำว่า "ส้ม" ที่แปลว่า "เปรี้ยว" **Benedict** (1967) กล่าวว่าคำนี้มีใช้ในภาษาชวาและภาษามาเลย์ ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ เห็นว่า "ส้ม" ไม่ใช่คำที่ ภาษาไทยใช้แปลว่า "เปรี้ยว" โดยทั่วไป อย่างปกติและเป็นคำที่พ้องกับคำในภาษาจีน *sām จึงเสนอว่าน่าจะเป็นคำที่ไทและจีนยืมมาจากภาษาอื่น

ข้อเสนอของประพิณ มโนมัยวิบูลย์ และของนักภาษาศาสตร์อื่น ๆ อีกหลายท่านสามารถอธิบายและจำแนกประเภทความสัมพันธ์ระหว่างคำจีนกับคำไทยได้ดี แต่ไม่สามารถตอบคำถามที่ว่าเหตุใดจึงมีการยืมคำกันจากภาษาจีน คำอธิบายในบทความนี้ที่ว่าคนไทเคยอยู่ภายใต้ระบบการปกครองระบบเต๋าสามารถตอบคำถามที่ว่าเหตุใดจึงมีคำจีนโบราณอยู่ในภาษาไทเป็นจำนวนมาก และคัมภีร์เต้าเต๋อจิงที่คนโบราณต้องท่องจำสามารถชี้ทิศทางของการยืมได้ดีว่าคนไทเป็นฝ่ายยืมจากภาษาจีน เพราะเต้าเต๋อจิงเขียนเป็นภาษาจีนและเขียนโดยคนจีน ปรากฏการณ์ที่คำภาษาจีนเลื่อนไหลสู่ภาษาไทเป็นจำนวนมากโดยผ่านศาสนาเต๋า อาจนับเป็นอิทธิพลจากภาษาต่างประเทศครั้งยิ่งใหญ่ครั้งแรกของภาษาไท

อิทธิพลภาษาต่างประเทศครั้งที่สองมากับศาสนาพุทธ ภาษาไทยรับคำบาลีสันสกฤตเข้าสู่ภาษาไทยเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกันอีกครั้ง และในปัจจุบันภาษาอังกฤษกำลังไหลบ่าเข้าสู่ภาษาไทยโดยผ่านการสื่อสาร การศึกษา และการค้า ซึ่งทั้ง 3 สิ่งนี้อาจนับเป็นศาสนาในรูปแบบใหม่ของคนยุคปัจจุบันได้

เราสามารถชี้บอกว่าอะไรเป็นคำยืมจากภาษาบาลีสันสกฤตและภาษาอังกฤษได้ง่ายกว่าคำยืมจากภาษาจีน เพราะ 2 ภาษาแรกมีลักษณะภาษาที่แตกต่างไปจากภาษาไทยมาก ทำให้เราสามารถมองเห็นความแตกต่างได้ง่าย ส่วนภาษาจีนมีลักษณะเหมือนภาษาไทยหลายประการ ที่สำคัญคือ เป็นภาษาคำโดดและใช้เสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน และเมื่อคำยืมจากภาษาจีนเข้ามาอยู่ในภาษาไทยเป็นเวลานานนับเป็นพัน ๆ ปี ย่อมเกิดการกลายกลืนกับคำไทย ทำให้เราไม่สามารถแยกคำยืมภาษาจีนกับคำไทยแท้ได้โดยง่าย

คัมภีร์เต้าเต๋อจิง

คัมภีร์เต้าเต๋อจิงนี้เรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่าคัมภีร์ 5,000 คำ เพราะคำที่ใช้ทั้งหมดมีประมาณ 5,000 คำ แต่ถ้านับคำ ๆ เดียวกันที่ใช้ซ้ำหลายครั้งเป็น 1 คำ ทั้งหมดก็จะมี เพียง 793 คำ "เต้าเต๋อจิง" มีทั้งหมด 81 บท แต่ละบทมีความยาวแตกต่างกันไป มีตั้งแต่ 21 คำ (บทที่ 4) ไปจนถึง 181 คำ (บทที่ 65) และมีตั้งแต่บทละเพียง 4 วรรค ไปจนถึงบทละ 13 วรรค ภาษาในคัมภีร์นี้มีลักษณะเป็นคำกลอนมีสัมผัสและใช้คำซ้ำมาก

ในด้านเนื้อหามีผู้ศึกษาเต้าเต๋อจิงและตีความไว้แตกต่างกันมาก และดูเหมือนว่าภูมิหลังของผู้ศึกษาจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การตีความแตกต่างกันไป "จวงจื่อ" ศาสดาสำคัญของเต๋าอีกท่านหนึ่งตีความว่า "เต้าเต๋อจิง" เป็นการสอนเรื่องการไปสู่ความเป็นอมตะ เทคนิคการหายใจ (Robinet, 1997: 30) ส่วนผู้ศึกษาสมัยใหม่ เช่น D.C. Lau (1963) มองว่าเต้าเต๋อจิงเป็นงานที่รวบรวมเอาคำกล่าวโบราณไว้ด้วยกัน และเรียบเรียงเป็นคำกลอน 81 บท ส่วน Jonathan Star (2003) ผู้เขียน *Tao Te Ching - The Definitive Edition* กล่าวถึงคัมภีร์นี้ว่าเป็นคำสอนด้านจิตวิญญาณ เป็นความรู้พื้นบ้าน เป็นการสอนด้านการเมือง โลกทัศน์ เป็นข้อสังเกตเกี่ยวกับธรรมชาติ เป็นการต่อต้านระบบขงจื๊อ และเป็นการเข้าถึงเรื่องลึกลับ

ผู้เขียนได้เลือกคำจากคัมภีร์เต้าเต๋อจิง 50 คำ ที่มีความสัมพันธ์กับคำในภาษาไทย-ไท อย่างชัดเจนทั้งในด้านเสียงและความหมาย ที่ผู้เขียนเลือกใช้จำนวน 50 คำ ก็เพื่อให้ได้ตัวเลขที่เป็นจำนวนมากพอที่จะทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าเป็นความเหมือนที่ไม่ใช่เกิดจากความบังเอิญ อันที่จริงผู้เขียนเลือกได้มากกว่า 50 คำ โดยเทียบกับคำภาษาไทยในประเทศไทยเป็นหลัก มีคำจากภาษาไทถิ่นในอินเดียเพียงเล็กน้อย ที่ผู้เขียนนับคำจากภาษาไทถิ่นในอินเดียด้วยก็เพราะผู้เขียนสามารถพูดและอ่านภาษาไทในอินเดียได้ ผู้เขียนเชื่อว่าจำนวนคำที่เหมือนกัน/คล้ายคลึงกันระหว่างคำในภาษาไทถิ่นต่าง ๆ กับคำในคัมภีร์เต้าเต๋อจิงจะแตกต่างกันไปตามภาษาไทถิ่นต่าง ๆ ถ้าเป็นภาษาจ้วง ซึ่งเป็นภาษาไทในสาขาเหนือ จำนวนคำที่เหมือนกับคำจีนในคัมภีร์เต้าเต๋อจิงจะมีมากกว่าคำภาษาไทยในประเทศไทยที่เหมือนกับคำจีนในเต้าเต๋อจิงหลายเท่า

เพราะคนจ้วงยังนับถือศาสนาเต๋าอยู่ในปัจจุบัน (Holm, 2003: 19) และคนจ้วงพูดภาษาจีนได้ และใช้ภาษาจีนเป็นประจำและตำราหรือคัมภีร์สวดมนต์ของคนจ้วงก็ใช้ตัวจีนเขียน แม้จะอ่านเป็นคำจ้วง/ไทก็ตาม ผู้เขียนเชื่อว่าปริมาณคำไทที่เหมือนกับคำจีนในคัมภีร์เต้าเต๋อจิงจะแตกต่างกันไปเป็นสัดส่วนกับความรู้ภาษาจีน กล่าวคือภาษาไทถิ่นในประเทศจีนจะมีคำที่เหมือนกันกับภาษาจีนมากกว่าภาษาไทยในประเทศไทยหรือภาษาลาว และประเด็นนี้น่าจะมีการศึกษาเปรียบเทียบต่อไป

คำไท-ไทยที่เหมือนกับคำจีนในคัมภีร์เต้าเต๋อจิง 50 คำที่เลือกมานี้มีพัฒนาการที่แตกต่างกันไป บางคำเหมือนกับคำจีนทั้งเสียงและความหมาย บางคำความหมายก็ต่างจากคำจีน บางคำแตกต่างจากคำจีนทั้งความหมายและเสียง ความแตกต่างทั้งด้านเสียงและความหมายเป็นสิ่งที่คาดหวังได้ เพราะคัมภีร์เต้าเต๋อจิงมีอายุประมาณ 1,800 ปี ซึ่งนับว่าเก่าแก่มาก และในช่วงเวลาดังกล่าวนี้ทั้งภาษาจีนและภาษาไทเองก็ได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงไปมาก แม้แต่ชื่อคัมภีร์ในหมู่ภาษาจีนด้วยกันเองก็ยังออกเสียงเรียกแตกต่างกัน เป็น “เต๋าเต็กเก็ง” ในภาษาแต้จิ๋ว เป็น “เต้าเต๋อจิง” ในภาษาจีนกลาง ในภาษาจีนกลางเสียงสะกด “ก” ในคำว่า “เต็ก” หายไปและเสียง “ก” กลายเป็นเสียง “จ” ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางเสียงของภาษาจีนทางเหนือที่ทำให้คนจีนออกเสียง “ปักกิ่ง” เป็น “เปจิง” “ปากีสถาน” เป็น “ปาจีสถาน” เป็นต้น

ความหมายของคำก็เปลี่ยนแปลงได้มากเช่นเดียวกับเสียง ตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงด้านความหมายที่มากที่สุดคือเปลี่ยนเป็นความหมายตรงข้ามในภาษาไทย เช่นคำว่า “แพ้” ในภาษาไทถิ่นอื่น ๆ มีความหมายว่า “ชนะ”

สำหรับงานนี้ผู้เขียนได้จงใจเลือกเฉพาะคำที่เราสามารถเห็นได้ชัดเจนว่าคำภาษาจีนและคำภาษาไทยมีความสัมพันธ์กันคือเป็นคำที่มาจากคำ ๆ เดียวกันคือ มีเสียงปฏิภาค (sound correspondence) กัน สอดคล้องกับผลงานการเปรียบเทียบเสียงในคำภาษาไทและคำในภาษาจีนของนักภาษาศาสตร์อื่น ๆ ที่ผ่านมามีผู้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเสียงในคำร่วมระหว่างภาษาจีนและภาษาไทไว้หลายท่าน งานซึ่งเป็นที่รู้จักและใช้กันอยู่ในวงการ นอกเหนือจากงานของประพิณ มโนมัยวิบูลย์ คืองานของ **Kurt Wulff**

(1939: 166-190) และงานของ Yongxian Luo (1997: 25) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเสียงวรรณยุกต์ของภาษาจีนโบราณ (Middle Chinese) กับเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทโบราณ (Proto-Tai)

เสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทโบราณที่สร้างไว้และเป็นที่ใช้อ้างอิงกันในวงการภาษาศาสตร์ภาษาไทเปรียบเทียบมี 4 เสียง ซึ่งใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษแทนเสียงทั้ง 4 ไว้เป็น A B C D ตามลำดับ ถ้าอิงกับภาษาเขียนของภาษาไทย เสียงวรรณยุกต์ A คือเสียงวรรณยุกต์ของคำที่เขียนโดยไม่มีเครื่องหมายวรรณยุกต์กำกับ เช่น สี ดี มี ส่วนเสียงวรรณยุกต์ B คือเสียงที่ตรงกับคำที่มีไม้เอกกำกับ เช่น สี่ กี่ ที่ และเสียงวรรณยุกต์ C คือเสียงที่ตรงกับคำที่มีไม้โทกำกับ เช่น เสื้อ ข้าง ช้าง และเสียง D คือเสียงวรรณยุกต์ในคำตาย เช่น สิบ ปาก มาก เสียงวรรณยุกต์แต่ละเสียงเหล่านี้มีวิวัฒนาการแยกเสียงที่แตกต่างกันไปตามแต่ละถิ่นโดยมีความสัมพันธ์กับเสียงพยัญชนะต้นของคำ ซึ่งในเบื้องต้นแบ่งออกเป็นเสียง โฆษะ และ อโฆษะ ดังนี้

	A	B	C	D
อโฆษะ	1	1	1	1
โฆษะ	2	2	2	2

ซึ่งหมายความว่าเสียงวรรณยุกต์โบราณ A B C และ D แต่ละเสียงได้แยกออกเป็น 2 เสียง ตามลักษณะของเสียงพยัญชนะต้น เป็น A1, A2 B1, B2 C1, C2 D1, D2 ถ้าเราจำแนกเสียงพยัญชนะออกเป็น 3 ประเภท เช่นเดียวกับภาษาเขียน คือ อักษรสูง อักษรกลาง และ อักษรต่ำ เสียงวรรณยุกต์แต่ละเสียงก็จะสามารถแยกออกเป็น 3 เสียง เช่น A1, A2, A3 วิวัฒนาการของเสียงวรรณยุกต์ในกรอบนี้ก็จะสามารถแตกตัวจาก 4 เสียง (A B C D) ไปเป็น 12 เสียง แต่ในภาษาจริงยังไม่มีภาษาใดที่มีเสียงวรรณยุกต์แตกตัวไปครบ 12 เสียง William J. Gedney พบว่ามีเสียงพยัญชนะถึง 4 ประเภทที่อาจสัมพันธ์กับเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทถิ่นต่าง ๆ คือ เสียงอโฆษะที่มีเสียงแทรก (friction) เสียงอโฆษะที่ไม่มีเสียงลม (unaspirated) เสียงในคอหอย (glottal) และเสียงโฆษะ และในกรอบนี้เสียงโบราณ 4 เสียงอาจ

พัฒนาไปเป็น 16 เสียง แต่ในความเป็นจริงหลายเสียงได้รวมกันเป็นเสียงเดียว จึงไม่มีภาษาถิ่นใดที่มีเสียงวรรณยุกต์แยกเพิ่มไปถึง 16 เสียง ภาษาจีนโบราณก็มีเสียงวรรณยุกต์ 4 เสียงเช่นกัน เรียกชื่อกันว่าเสียง **P'ing Shang Qu** และ **Ru** และลักษณะวิวัฒนาการของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาจีนก็เหมือนกับในภาษาไทย คือสัมพันธ์กับเสียงพยัญชนะต้นของคำที่เป็นเสียงอโฆษะและโฆษะ ซึ่งภาษาจีนเรียกว่าเสียงหยิน (Yin) กับหยาง (Yang) ซึ่งทั้งระบบอาจเทียบกับเสียงวรรณยุกต์โบราณของไทได้ ดังนี้

A	B	C	D
1. Yin ping	5. Yin shang	3. Yin qu	7. Yin ru
2. Yang ping	6. Yang shang	4. Yang qu	8. Yang ru

(Luo, 1997: 25)

ความเหมือนกันในเรื่องวรรณยุกต์นี้ทำให้นักภาษาหลายท่านคิดว่าภาษาจีนกับภาษาไทยเป็นภาษาพี่น้องกัน แต่ผู้วิจัยจะเสนอหลักฐานคำประสมที่แสดงว่าภาษาจีนและภาษาไทยไม่ใช่ภาษาที่มีความสัมพันธ์กันทางสายพันธุ์ หากเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดจากการยืมคำอย่างมากมาย Yongxian Luo ได้สรุปคำอธิบายเรื่องความสัมพันธ์หรือเสียงเทียบระหว่างเสียงวรรณยุกต์ในภาษาจีนกับเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยไว้ดังนี้

ภาษาจีนโบราณ (Middle Chinese)	**ภาษาไทโบราณ** (Proto-Tai)
1. P'ing	A คำที่ไม่มีวรรณยุกต์
2. Shang	C คำที่มีไม้โทกำกับ
3. Ch'ü	B คำที่มีไม้เอกกำกับ
4. Ru	D คำตาย

ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ (Manomaivibool, 1975) ตั้งข้อสังเกตว่าคำจีนสมัยโบราณยุค Middle Chinese (คือ ประมาณ 200 ปีก่อนคริสต์ศักราชจนถึงประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 8) มีความสัมพันธ์ด้านเสียงเทียบ (sound correspondence) ที่สมบูรณ์กับคำในภาษาไทยทั้งด้านเสียง **พยัญชนะต้น พยัญชนะท้าย**และ**เสียงวรรณยุกต์** ในคำ 50 คำที่เลือกมาจากคัมภีร์เต้า

เต๋อจิงนี้เกือบทั้งหมดมีเสียงเทียบที่สมบูรณ์ ในทำนองเดียวกันกับที่ ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ ได้ตั้งข้อสังเกตไว้เกี่ยวกับกลุ่มคำจากภาษาจีนโบราณยุค Middle Chinese ซึ่งคงเป็นเพราะ คัมภีร์เต้าเต๋อจิง เขียนด้วยภาษาจีนโบราณยุค Middle Chinese

เสียงเทียบที่แตกต่างไปจากเสียงเทียบปกติก็มีในทำนองเดียวกันกับที่ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ ได้ศึกษาไว้ คือมีบางคำที่เสียงในภาษาจีนสะท้อนว่าพัฒนามาจากเสียงโบราณที่เป็นโฆษะ (voice) แต่ในภาษาไทยสะท้อนว่ามาจากเสียงอโฆษะ (voiceless) ซึ่งในที่นี้ผู้เขียนขอเสนอคำอธิบายว่าเราอาจใช้การพัฒนาที่แตกต่างไปนี้เป็นหลักฐานแสดงว่าภาษาจีนและภาษาไทเป็นภาษาต่างตระกูลกัน และความคล้ายคลึงกันเกิดจากการที่ภาษาไทยืมคำจากจีนไปเป็นจำนวนมาก และเป็นการยืมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋า ในทำนองเดียวกันกับที่คนไทยยืมคำบาลีสันสกฤตมาใช้ก็เพราะคนไทยรับศาสนาพุทธ

ในกรณีคำว่า “เก่า” ซึ่งเสียงพยัญชนะต้นของคำนี้ในภาษาจีนพัฒนามาจากเสียงโฆษะ (voice) แต่ในภาษาไทยเสียง “ก” พัฒนามาจากเสียงอโฆษะ (voiceless) ผู้เขียนขออธิบายว่าเป็นเพราะในระยะแรก ภาษาไทโบราณไม่ได้ยืมคำ ๆ นี้มาใช้คำเดียวโดด ๆ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะภาษาไทมีคำไทที่มีความหมายเดียวกันนี้ใช้อยู่แล้ว แต่เพื่อจะนำคำจีนนี้ไปใช้ในบริบทที่เฉพาะกว่า จึงได้นำคำว่า “เก่า” ไปประสมกับคำไทที่มีความหมายเดียวกันคือ “แก่” ได้คำใหม่ว่า “เก่าแก่” ซึ่งเป็นคำประสมที่เกิดจากการใช้คำไทแปลความหมายคำจีน เสียง “ก” ในคำไทว่า “แก่” เป็นเสียงอโฆษะมาแต่สมัยโบราณและในปัจจุบันก็ยังเป็นเสียงอโฆษะอยู่ เสียงนี้ได้มีอิทธิพลต่อเสียงเดิมของคำว่า “เก่า” ทำให้ “ก” ในคำว่า “เก่า” เปลี่ยนไปเป็นเสียงอโฆษะเหมือนกันกับ “แก่” อิทธิพลตามธรรมชาติในทำนองนี้เกิดขึ้นในภาษาทั่วไปเป็นประจำอยู่แล้ว

การสร้างคำประสมใหม่โดยวิธีใช้คำภาษาไทยที่มีความหมายเดียวกันแปลคำจากภาษาอื่นนี้ เป็นกระบวนการที่ภาษาไทยยังใช้มาจนถึงปัจจุบัน ในสมัยอยุธยาภาษาไทยได้ยืมคำจากภาษาเขมรมาเป็นจำนวนมาก และมีคำประสมโดยวิธีการแปลเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เช่น คำว่า “ซื่อตรง” (“ตรง” เป็นคำเขมรมีความหมายเหมือนกับคำไทย “ซื่อ”) “ใกล้ชิด” (“ชิด” เป็น

คำเขมรมีความหมายเหมือนกับคำว่า "ใกล้" ในภาษาไทย) (รายละเอียดดู วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์, 2544; **Khanittanan**, 2004) ในยุคปัจจุบันเราก็ยังใช้กระบวนการเดียวกันสร้างคำประสมแบบนี้กับภาษาอังกฤษ เช่น "สลัดผัก" ("สลัด" เป็นคำภาษาอังกฤษมีความหมายเหมือนกับ "ผัก") "เสื้อเชิร์ต" (คำว่า "เชิร์ต" มีความหมายเดียวกันกับคำว่า "เสื้อ") คำประสมที่ประกอบขึ้นด้วยคำไทยและคำต่างประเทศนี้ในหลายกรณีคำไทยมีอิทธิพลต่อคำต่างประเทศที่เกิดในคำประสมเดียวกัน และทำให้คำจากภาษาต่างประเทศมีเสียงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้ทั้งเสียงพยัญชนะและเสียงวรรณยุกต์ ดังจะกล่าวถึงคำประสมจีนไทยอีกครั้งหลังจากที่เสนอคำศัพท์ 50 คำแล้ว

ในจำนวนศัพท์ 50 คำนี้มี 16 คำที่อาจจัดให้เป็นคำประเภทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง คือ คำว่า "ขุน แถน เชียง ที่(ดิน) ส่วย ฉาง ม้า ถอย (เสีย)หาย (แตก)ซ่าน ถอย อยู่ สาม สี่ นิ่ง แสง โปะ(ทุบ, ตี)" คำว่า "แถน/เถน" มาจากคำว่า "เทียน" ซึ่งแปลว่า "สวรรค์" ในพงศาวดารของคนไทถิ่นอื่น ๆ "แถน/เถน" เป็นตำแหน่งผู้ปกครองชั้นสูง ในเวียดนามมีเมืองที่คนไทเรียกว่า "เมืองแถง" (คนเวียดนามเรียกว่าเมือง "เดียนเบียนฟู") ในสมัยก่อนคนไทเรียกเมืองนี้เป็นเมืองสวรรค์หรือเป็นเมืองของเจ้าผู้ปกครองสูงสุด

นอกจากนี้ยังมีคำที่เกาะกันเป็นกลุ่มอีกคือ คำบอกจำนวนเลขในการศึกษานี้ยกมาเพียง 2 คำ คือ "สาม" กับ "สี่" ที่จริงคัมภีร์เต้าเต๋อจิงกล่าวถึงจำนวนเลขเกือบครบ 1 ถึง 10 และมีจำนวน ร้อย พัน หมื่น ด้วย แต่ผู้เขียนไม่ได้ยกมาเพราะเกินจำนวน 50 คำที่ตั้งไว้ และเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าภาษาไท-ไทย ยืมคำบอกจำนวนเลขมาจากภาษาจีนเกือบทั้งหมด การรับศาสนาเต๋าจากจีนทำให้คนไทต้องยืมตัวเลขและปฏิทินจากจีนด้วย เพราะนักบวชเต๋าต้องใช้ปฏิทินกำหนดวันประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ทั้งพิธีกรรมทางความเชื่อและพิธีกรรมทางการเกษตร ในทุกหมู่บ้าน ผู้นำหรือนักบวชเต๋าในสมัยโบราณเป็นผู้กำหนด "วันแรกนา" หรือวันเริ่มทำนา นอกจากตัวเลขและปฏิทินแล้ว คนไทยังรับปีนักษัตร 12 ปีมาด้วย จะเห็นว่าปีหนู(ชวด) วัว(ฉลู) เสือ(ขาล) ฯลฯ ก็เหมือนกับของจีน แต่การออกเสียงชื่อปีได้

เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อม บางอย่างไทยก็เลิกใช้ไปแล้ว เช่น ปฏิทินจีนแบบเดิมที่ไทนำมาใช้และเรียกว่า ปีหนไทย ซึ่ง 1 รอบปฏิทินมี 60 ปีก็มาจากจีน แต่เนื่องจากเรื่องนี้ไม่มีอยู่ในขอบเขตของการศึกษาคัมภีร์เต้าเต๋อจิง จึงไม่ขอกล่าวถึงเรื่องนี้ในรายละเอียด

คำจากคัมภีร์เต้าเต๋อจิงที่สัมพันธ์กับคำไทย–ไท

1. จีน : 地 ti^4 ตี้ (ที่, ที่ดิน, โลก)
   ไทย : ที่ ที่ดิน
2. จีน : 稅 shui^4 สุ้ย, ชุ่ย (ภาษี)
   ไทย : ส่วย
3. จีน : 倉 t'sang^1 ช้าง (ยุ้งข้าว)
   ไทย : ฉาง
4. จีน : 馬 ma^3 หม่า
   ไทย : ม้า
5. จีน : 三 san^1 ซั้น (สาม)
   ไทย : สาม
6. จีน : 四 ssu^4 ซี่ (สี่)
   ไทย : สี่
7. จีน : 開 k'ai^1 ไค้ (ไข, เปิด, เริ่ม)
   ไทย : ไข(เปิด)
8. จีน : 官 kuan^1 กวั๊น (ผู้ปกครอง, เจ้าหน้าที่)
   ไทย : ขุน
9. จีน : 廣 kuang^3 ก่วง (กว้าง, ใหญ่, มาก)
   ไทย : กว้าง
10. จีน : 寧 ning^2 หนิง (นิ่ง พัก สงบ)
    ไทย : นิ่ง, สงบ
11. จีน : 盈 ying^2 หยิง (เต็ม, ล้น, มากไป, หมด, แห้ง)
    ไทย : ยิ่ง, มาก

12. จีน : 退 t'ui[4] ถุ้ย (ถอย, ร่น, เลิก)
ไทย : ถอย
13. จีน : 散 san[4] ซ่าน (กระจาย, แยก, แตก, หลาย)
ไทย : (แตก) ซ่าน, แตกฉานซ่านเซ็น
14. จีน : 有 yu[3] อยู่ (อยู่ เป็น มี เป็นของ ถือครอง)
ไทย : (ทำ) อยู่ (กริยา+อยู่)
15. จีน : 彰 chang[1] จ๊าง (ชัด (กระ)จ่าง, เดิน)
ไทย : กระจ่าง, ชัด
16. จีน : 小 hsiao[3] เสี่ยว (เล็ก เล็กน้อย ไม่สำคัญ)
ไทย : เสี้ยว, ส่วนเล็ก ๆ
17. จีน : 混 hun[4] ฮุ่น (ขุ่น มัว สับสน ปะปน วุ่น รวม)
ไทย : ขุ่น
18. จีน : 是 shih[4] ชื่อ (ใช่, ถูก, เป็น, นี่, นั้น, โน่น)
ไทย : ใช่
19. จีน : 天 t'ien[1] เที้ยน (สวรรค์)
ไท : แถน, เถน (ตำแหน่งสูงสุดในการปกครอง)
20. จีน : 搏 po[2] โป๋ (จับ ฉวย ตี ทุบ ทำร้าย)
ไท ในอินเดีย : โปะ (ตี, ทุบ, ฆ่า)
21. จีน : 烹 p'êng[1] เพ้ง (ทอด ต้ม ทำให้สุก)
ไทย : ปิ้ง
22. จีน : 形 hsing[2] สิง (สิ่งของ ตัวตน รูปร่าง เกิด แสดง)
ไทย : สิ่ง
23. จีน : 乃 nai[3] ไหน่ (นี่ ฉะนี้ คือ)
ไทถิ่น : ไน่ (โน่น, นี่)
24. จีน : 平 p'ing[2] ผิง (สงบ เท่า เสมอ)
ไทถิ่น : เป็ง (เรียบ, เสมอ)
25. จีน : 害 hai[4] ให้ (บาดเจ็บ เสียหาย กลัว กังวล)
ไทย : (เสีย) หาย

26. จีน : 知 chih[1] จี๊ (รู้ รู้จัก จำได้)
ไทย : (รู้จัก มัก) จี่
27. จีน : 鄉 hsiang[1] เซี้ยง (เชียง หมู่บ้าน เมือง)
ไทย : เชียง
28. จีน : 聲 shêng[1] เซ้ง (เสียง ดนตรี)
ไทย : เสียง
29. จีน : 各 ko[4] โก้ (ทุก แต่ละ ทั้งหมด)
ไทถิ่น : กู้ (ทุก แต่ละ ทั้งหมด)
30. จีน : 鑿 ts'o[4] จ้อ (เจาะ แคะ ตอก)
ไทย : เจาะ
31. จีน : 交 chiao[1] เจี๊ยว (เกี่ยว รวม ร่วม)
ไทย : เกี่ยว (ข้อง)
32. จีน : 多 to[1] โต๊ (มาก มากมาย หลาย)
ไทย : (ใหญ่) โต
33. จีน : 保 pao[3] เป่า (เก็บ รักษา คุ้มครอง ปกป้อง)
ไทย : (ปัด) เป่า
34. จีน : 根 kên[1] เก๊น (ราก แก่น กำเนิด ต้น แหล่ง ฐาน)
ไทย : แก่น
35. จีน : 古 ku[3] กู่ (เก่า โบราณ แรก)
ไทย : เก่า **(kau)**
36. จีน : 謂 wei[4] เว่ (พูด เรียก บอก บรรยาย)
ไทย : ว่า
37. จีน : 市 shih[4] ชื่อ (ซื้อ)
ไทย : ซื้อ
38. จีน : 真 chên[1] เจ๊อน (จริง ถูก แท้ บริสุทธิ์(แต้จิ๋ว-จิง))
ไทย : จริง
39. จีน : 居 chü[1] / ju จื๊, ยู้ (อยู่ อาศัย พักอาศัย)
ไทย : อยู่

40. จีน : 難 nan[4] น่าน (ยาก)
ไทย : ยาก (นาน)
41. จีน : 缺 ch'üeh[1] ชั้ว (ชั่ว ไม่สมบูรณ์ บกพร่อง)
ไทย : ชั่ว
42. จีน : 敢 kan[3] กั่น (กล้า เสี่ยง ผจญภัย)
ไทย : (กำ) กั่น
43. จีน : 口 k'ou[3] โข่ว (ปาก รส)
ไทย : (ปาก) คอ
44. จีน : 離 li[2] หลี (แยก แบ่ง ไป กระจาย ออกไป)
ไทย : (หลีก) ลี้
45. จีน : 亡 wang[2] หวาง, หวัง (ตาย, สูญสิ้น, จากไป, หนี)
ไทย : ว่าง
46. จีน : 命 ming[4] มิ่ง (ชะตาชีวิต, โชคชะตา, ชีวิต)
ไทย : มิ่ง (ขวัญ)
47. จีน : 巧 ch'iao[3] เฉี่ยว (เชี่ยวชาญ, ฉลาด, เก่ง)
ไทย : เชี่ยว (ชาญ)
48. จีน : 咎 chiu[1] ชิ้ว (เคราะห์ ความพินาศ โชคร้าย)
ไทอาหม : กิ่ว (เคราะห์ร้าย)
49. จีน : 忠 chung[1] จุ๊ง (จงรักภักดี, ซื่อสัตย์, รักชาติ, จริงใจ)
ไทถิ่น : จง (รักภักดี)
50. จีน : 聖 shêng[4] เส้ง, เช่ง (ศักดิ์สิทธิ์)
ไทถิ่น : แสง (ศักดิ์สิทธิ์, ตำแหน่ง)

ถึงแม้คำทั้ง 50 คำนี้จะเป็น**คำมรดก**ในภาษาตระกูลไท กล่าวคือ เป็นคำที่คนไทโบราณเคยใช้อยู่ด้วยกันในสังคมไทโบราณก่อนที่จะแยกตัวจากกันออกไปตามถิ่นต่าง ๆ โดยมีคำเหล่านี้เป็นมรดกติดตัวไปด้วย แต่ผู้เขียนขอยืนยันที่จะเสนอว่า คำเหล่านี้เป็นคำที่ยืมมาจากภาษาจีนไม่ใช่คำจากสายพันธุ์ไทยที่มีมาแต่ดั้งเดิม ด้วยเหตุผลที่ว่า เพราะเรามีหลักฐานว่า คำเหล่านี้ปรากฏ

อยู่ในคัมภีร์เต้าเต๋อจิง ซึ่งเขียนโดยคนจีน และเขียนเป็นภาษาจีน นอกจากนี้ในภาษาไทยปัจจุบันยังใช้คำเหล่านี้อยู่ ในจำนวนนี้มี 14 คำที่เป็นคำประสมประเภทพิเศษซึ่งเกิดจากกระบวนการแปลดังได้กล่าวถึงไปบ้างแล้วก่อนหน้านี้ คำประสมที่มีที่มาจากการแปลเกิดขึ้นได้ก็เพราะได้มีการยืมคำจากภาษาต่างประเทศขึ้นแล้ว และในที่นี้คำจาก ภาษาต่างประเทศ คือ คำจีน จากคัมภีร์เต้าเต๋อจิง ใน 50 คำนี้ มี 14 คำที่พบเป็นคำประสมระหว่างคำภาษาจีนกับคำภาษาไทย คำที่พิมพ์เป็นตัวหนาคือคำจีนที่มาจากคัมภีร์เต้าเต๋อจิง

1) **ส่วย**สา(อากร)
2) รู้จักมัก**จี่**
3) เสีย**หาย**
4) แท้**จริง**
5) **เก่า**แก่
6) **เกี่ยว**ข้อง
7) ปัด**เป่า**
8) ยาก**นาน**
9) **เชี่ยว**ชาญ
10) ปาก**คอ**
11) ก่า**กั่น**
12) หลีก**ลี้**
13) ใหญ่**โต**
14) **ถอย**ร่น

คำประกอบขึ้นด้วย 2 ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นคำจีน อีกส่วนหนึ่งเป็นคำไทย คำจีนและคำไทยในคำประสมทั้งหลายนี้ ในสมัยโบราณมีความหมายเดียวกันและในปัจจุบันส่วนใหญ่ก็ยังเป็นเช่นนั้น มีบางคำที่อาจจะดูเป็นคำไทยทั้ง 2 คำ คือ “ปาก-คอ” แต่ความจริงแล้ว “คอ” มาจากภาษาจีนว่า “โข่ว” แปลว่า “ปาก” (เดิมไทยอาจออกเสียงว่า โข่ว ก็ได้ แต่ได้เปลี่ยนไปในภายหลัง) คำว่า “หาย” ในคำที่ 3 มาจากคำจีนที่มีความหมายเดียวกับ “เสีย” และ “จริง” มีความหมายเดียวกับ “แท้” ในคำที่ 4 และในทำนองเดียวกันนี้ คำที่พิมพ์เป็นตัวหนาทั้ง 14 คำก็เป็นคำจีนที่มีความหมายเดียวกับคำไทยที่อยู่ในคำประสมเดียวกัน

การยอมรับว่าคำมรดกโบราณไท (cognate) มาจากภาษาจีนสร้างข้อขัดแย้งให้กับทฤษฎีในวงการเปรียบเทียบภาษาเชิงประวัติ (Comparative and Historical Linguistics) เพราะทฤษฎีนี้มีข้อจำกัดว่า คำมรดก (cognate) ที่ใช้ในการทำงานต้องไม่ใช่คำยืมหรือคำที่มาจากภาษาอื่นเพื่อว่า

ภาษาโบราณหรือ **Protolanguage** ที่สร้างขึ้นจากการเปรียบเทียบคำมรดกจากภาษาต่าง ๆ นั้นจะต้องเป็นภาษาเดียว ดังในผัง

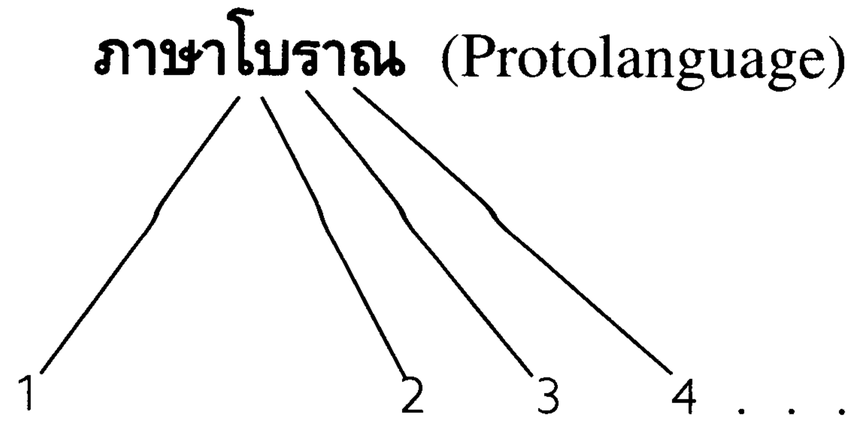

ถ้าคำมรดกจากภาษาใดภาษาหนึ่ง ในภาษาที่ 1 2 3 4 เป็นคำที่มีที่มาจากภาษาอื่น ภาษาโบราณหรือ **Protolanguage** ที่สร้างขึ้น ก็ไม่อาจเป็นภาษาเดียวได้ ด้วยข้อจำกัดนี้ทำให้นักภาษาศาสตร์ลังเลไม่กล้าตัดสินว่าภาษาไทยเป็นภาษาตระกูลเดียวกันกับภาษาจีนหรือไม่ ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ **(Manomaivibool, 1975)** กล่าวถึงคำจากภาษาจีนหลายคำว่าไม่น่าจะเป็นคำยืม เพราะคำบอกชื่อ หรือเรียกชื่ออวัยวะ เช่น ขา บ่า

สำหรับเรื่องดังกล่าวนี้ผู้เขียนขอเสนอคำอธิบายว่า ตามธรรมชาติของภาษาแล้ว การยืมคำไม่มีข้อจำกัดดังที่นักภาษาตั้งข้อสังเกต ผู้เขียนขอยกตัวอย่าง การยืมที่เกิดขึ้นในภาษาไทยในยุคประมาณ 500-600 ปีที่แล้ว

สมัยอยุธยาเป็นช่วงที่คนไทยได้รับอิทธิพลจากภาษาเขมรมากที่สุด เห็นได้จากที่ในช่วงนี้มีการแต่งหนังสือเป็นภาษาเขมร และภาษาไทยปนเขมร และมีการใช้คำราชาศัพท์ซึ่งนำมาจากเขมร และในภาพรวมมีคำภาษาเขมรอยู่ในภาษาไทยในทุกวงการ รวมไปถึงลักษณะไวยากรณ์แบบเขมร เช่น การใช้อุปสรรค กะ ปะ ตะ การใช้คำกริยา “คือ” การใช้คำเชื่อม “เพราะ” ก็เข้าไปอยู่ในภาษาไทย ในการกล่าวถึงชื่อนิกายเถ่าในสมัยโบราณในจีน “ข้าวห้า(กระ)บุง” ในตอนต้น ผู้เขียนต้องใส่ “กระ” ไว้ในวงเล็บเพราะพงศาวดารไทอาหม เมื่อกล่าวถึงชื่อนี้ใช้คำว่า “เมืองห้าบุง” ไม่มี “กระ” นำหน้า “บุง” เพราะไทอาหมไม่ได้รับอิทธิพลจากภาษาเขมรเหมือนภาษาไทยในลุ่มน้ำเจ้าพระยา เพราะภาษาไทยสมัยอยุธยามีคำศัพท์เขมรและลักษณะไวยากรณ์แบบเขมรอยู่มาก ผู้เขียนเคยได้ศึกษาและเสนอสมมุติฐานไว้ว่า ประชากรชาวเขมรในสมัยอยุธยา “ย้ายภาษา” (มี **language shift**) จากภาษาเขมรสู่ภาษาไทย และผู้พูดภาษา

เขมรเหล่านี้ได้นำศัพท์เขมรและลักษณะภาษาเขมรเข้าสู่ภาษาไทยมากมาย (รายละเอียดดู วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์, 2544; **Khanittanan,** 2004) ในแง่ของคำยืมจากภาษาเขมรมีคำประเภทที่ไม่น่าจะเป็นคำยืมมากมาย อาทิ "เดิน" (ภาษาไท ใช้ "ย่าง") "จมูก" (ภาษาไท ใช้ "ดัง") รวมถึงคำเรียกอวัยวะเพศชาย คำเหล่านี้ภาษาไทยเองมีใช้อยู่แล้ว คำยืมดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าไม่มีขอบเขตจำกัดตามธรรมชาติในการยืมคำศัพท์และลักษณะทางภาษาจากภาษาหนึ่งสู่อีกภาษาหนึ่ง การยืมย่อมขึ้นอยู่กับบริบทของการรับและการใช้ภาษา กรณีภาษาจีนในภาษาไท เรามีบริบทที่เอื้อให้มีการรับอย่างดีมาก คือบริบทของศาสนา-การท่องจำคัมภีร์เต้าเต๋อจิง การท่องเป็นการตอกย้ำความจำในเรื่องคำได้ดีที่สุดและเรามีตัวอย่างให้เห็นอยู่ประจำคือ คนไทยที่ไม่รู้ภาษาอังกฤษสามารถร้องเพลงภาษาอังกฤษได้มากมายและ "บริบทศาสนา" ยังทำให้คนไทมีโอกาสปฏิบัติ/ประพฤติตนตอกย้ำการจำคำภาษาจีนอื่น ๆ ด้วย อาทิ พิธีเรียกขวัญ และพิธีสารภาพบาปและสำนึกผิดด้วยการคลุกโคลนและทาถ่าน พิธีกรรมแบบหลังนี้ยังมีหลงเหลืออยู่ในกลุ่มคนไทคำตี่ ในรัฐอรุนาจัลประเดช โดยในช่วงวันสงกรานต์คนไทคำตี่ที่นั่นจะเล่นเอาดินหม้อทาตัวและทาหน้าให้ดำแต่เนื่องจากคนเหล่านี้ในปัจจุบันนับถือศาสนาพุทธ คนรุ่นใหม่จึงไม่ทราบเหตุผลในการเล่น "ที่ต้องเล่น" ในช่วงสงกรานต์นี้ พิธีกรรมนี้ภาษาจีนเรียกว่า "ทาถ่าน" ซึ่งคำว่า "ถ่าน" ภาษาไทยก็รับมาจากภาษาจีนอีกเช่นกัน

สำหรับข้อขัดแย้งในเชิงทฤษฎีในกรณีที่ คำมรดกไทจำนวนมากเป็นคำที่มาจากภาษาจีนนั้นวงการภาษาศาสตร์ภาษาไทคงจะต้องปรับวิธีการและคำอธิบายเรื่องการสร้างภาษาโบราณ (**Protolanguage**) ใหม่ และยอมรับว่าคำมรดกอาจเป็นคำยืมได้ ข้อเสนอของผู้เขียนนี้มิใช่ของใหม่เสียทีเดียว ในปี พ.ศ. 2533 ดร.แอนโทนี ดิลเลอร์ ผู้เชี่ยวชาญในวงการไทศึกษา ซึ่งเขียนบทความเรื่อง ภาษาตระกูลไท: เบื้องหลังแนวคิดแบบอุปลักษณ์ ในหนังสือเรื่อง *คนไท(เดิม)ไม่ได้อยู่ที่นี่* ก็แสดงความเห็นไว้ในหน้า 173 ว่าคำมรดก (**cognate**) (ซึ่ง ดร.แอนโทนี ดิลเลอร์ ใช้คำว่าศัพท์ "ร่วมเชื้อสาย") ก็อาจเป็นคำยืมจากภาษาอื่นได้

> สิ่งที่สำคัญที่สุดเมื่อมาถึงในจุดนี้ในประวัติศาสตร์ของวิชาดังกล่าว (วิชาภาษาศาสตร์เชิงประวัติ) ก็คือ ดูเหมือนจะไม่มีเหตุผลใดเลยที่จะบังคับไม่ให้มีการยืมในสมัยแรก ๆ สำหรับทุกคำที่เป็นศัพท์ "ร่วมเชื้อสาย" (ศัพท์มรดก) ในออสโตรนีเซียนและออสโตรเอเชียติก ในทำนองเดียวกันกับคำร่วมเชื้อสาย(คำมรดก)กับจีน อาจพิจารณาได้ว่าเป็นกรณีการยืมอย่างหนักหน่วง บางคำเป็นไปตามกฎ บางคำก็ไม่เป็นไปตามกฎ ซึ่งขึ้นอยู่กับลำดับขั้นเวลาและเงื่อนไขของการติดต่อที่ต่างกัน แต่เรื่องนี้ยังไม่ยุติ
>
> (ข้อความในวงเล็บ ผู้เขียนเป็นผู้เติม)

ทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงสังคมที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันพัฒนามาจากการศึกษาภาษาในตระกูลอินโดยูโรเพียน ซึ่งมีบริบททางการเมืองการปกครองและภาษาที่แตกต่างจากย่านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยสิ้นเชิง ในย่านนี้ทั้งผู้คนและภาษามีการผสมกลมกลืนกันมาโดยตลอด และเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าภาษาอินโดนีเซีย (Bahasa Indonesia) ก็เป็นภาษาที่พัฒนามาจากการผสมกลายกลืนของหลายภาษาไม่ใช่เป็นการพัฒนามาจากภาษาเดียว วิธีการเปรียบเทียบภาษาเชิงประวัติ (Comparative and Historical Linguistics) อย่างที่ใช้กันอยู่ในตะวันตกใช้อธิบายพัฒนาการของภาษาในย่านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่ได้ทั้งหมด

6. ตัวอย่างคำเหมือน/คล้าย ระหว่างภาษาเวียดนามกับภาษาไทย

คำที่ภาษาไทยกับภาษาเวียดนามมีเหมือนกันนี้ มีทั้งที่เป็นคำที่รับมาจากจีนและคำที่ใช้กันเองในย่านเวียดนามเหนือ ไม่มีในภาษาจีน ผู้เขียนไม่ได้เสนอการวิเคราะห์คำเหล่านี้ เพราะเนื้อหามีมาก มากพอที่จะเป็นการวิจัยได้อีกหนึ่งโครงการ ในที่นี้จึงเป็นการเสนอตัวอย่างข้อมูลคำไว้ให้ดู เพื่อว่าผู้ที่สนใจจะได้ศึกษาค้นคว้าต่อไป ในแง่ของพัฒนาการของเสียง ภาษาเวียดนามยังใช้เสียงโบราณอยู่มากในขณะที่ภาษาไทยเปลี่ยนไปแล้ว

เหมือง ฝาย บ้าน เมือง (กระ)บุงข้าว
นาง ตาว(ท้าว) แขก(ผู้มาเยี่ยม)
กำ(ข้อห้าม) กำ(มือ) ไหว้ ขวัญ(ฮุ้น) ไพ่ แกง กา(น้ำ)
เกียง(เตาสามขา)
กวัด(ข้าว) ไกว ผ่า โง่ กว่า ว่าง(กษัตริย์) สระ(ชะ ล้าง) ฆ้อง คอ (เพลง)ยาว ("ยาว" ในภาษาเวียดนามเป็นเพลงพื้นเมือง)
อุ้ม อ่าง พุง แพ เปลี่ยน บ้าน

7. สรุป

ผู้เขียนได้เสนอคำจากคัมภีร์เต้าเต๋อจิง 50 คำ ซึ่งเป็นคำที่มีความสัมพันธ์กับคำในภาษาไทย ทั้งในด้านเสียงและความหมาย อันที่จริงความสัมพันธ์ด้านเสียงและความหมายได้มีนักภาษาศาสตร์ท่านอื่น ๆ ได้ศึกษาไว้แล้วหลายท่าน ผู้เขียนเป็นเพียงแต่เพิ่มหลักฐานที่มาของคำจีนในภาษาไท(ย) ว่าคัมภีร์เต้าเต๋อจิงเป็นแหล่งที่มาของคำยืมภาษาจีนที่สำคัญแหล่งหนึ่ง เพราะคนในสมัยโบราณที่นับถือเต๋าต้องท่องคัมภีร์นี้ ในการนี้ก็เท่ากับได้อธิบายโดยอ้อมว่าคนไทได้รับคำยืมภาษาจีนเป็นจำนวนมาก ในช่วงที่คนไทโบราณอยู่ภายใต้การปกครองระบอบเต๋า

ผู้เขียนได้เสนอแนวคิดว่าภาษาไทยไม่มีความสัมพันธ์ทางสายพันธุ์กับภาษาจีน เพราะภาษาไทยไม่ใช่ภาษาตระกูลเดียวกับภาษาจีน แต่ภาษาจีนมีอิทธิพลต่อภาษาไทยอย่างมากโดยเฉพาะในด้านคำศัพท์เพราะคนไทได้ยืมคำภาษาจีนเข้าสู่ภาษาไท เป็นจำนวนมาก โดยมีศาสนาเต๋าเป็นสื่อ คำศัพท์ที่เป็นผลพลอยได้มาจากการประพฤติปฏิบัติตนในฐานะผู้นับถือเต๋าและอยู่ภายใต้การปกครองแบบเต๋ามีจำนวนมากมายและมีเนื้อหาสาระครอบคลุมเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในสมัยโบราณทุกด้าน

นอกจากนี้ผู้เขียนได้เสนอความเห็นว่าทฤษฎีการสร้างภาษาโบราณ (Protolanguage) ที่ใช้กันอยู่ในวงการภาษาศาสตร์เชิงประวัติในขณะนี้ ไม่สามารถใช้ได้ดีกับภาษาในย่านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีบริบททางสังคม ศาสนา และการปกครองที่แตกต่างจากโลกตะวันตกอย่างมาก จุดอ่อนของทฤษฎีอยู่ที่คำศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบต้องเป็นศัพท์มรดก (cognate) และต้อง

ไม่ใช่คำยืม แต่ข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบัน คือ ศัพท์มรดกของภาษาไทเป็นคำยืมและเป็นการยืมในยุคโบราณ จากภาษาจีน คำเหล่านี้เข้ามาอยู่ในภาษาตระกูลไทตั้งแต่อย่างน้อยเมื่อประมาณ 1,500 ปีที่แล้ว หลังจากที่เกิดมีเต๋านิกายเทียนซือขึ้นแล้ว

ผลการศึกษาที่สำคัญมากอีกประการหนึ่ง คือ ผู้เขียนได้เสนอคำประสมซึ่งเกิดจากการใช้คำไทยแปลคำจีน 14 คำ เป็นหลักฐานแสดงว่าภาษาจีนต้องเคยเป็นภาษาต่างประเทศสำหรับคนไทในสมัยโบราณ จึงต้องมีการแปลคำจีน และเกิดเป็นคำประสมไทย-จีนขึ้น คำประสมประเภทนี้แสดงให้เห็นว่าภาษาไทเป็นภาษาผู้ยืมคำจากจีน ไม่ใช่ภาษาไทกับภาษาจีนมีคำมรดกหรือคำร่วมเชื้อสายเหมือนกัน

งานวิจัยเรื่องนี้นับเป็นงานบุกเบิกริเริ่มเพราะยังไม่เคยมีผู้ใดศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเรื่องขวัญกับศาสนาเต๋า และการปกครองระบอบเต๋ามาก่อน งานการศึกษาครั้งนี้คงมีสิ่งที่ต้องปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมอีกมาก ผู้เขียนจะดีใจมากและจะยินดีน้อมรับคำแนะนำใด ๆ จากผู้รู้ในวงการภาษาศาสตร์ภาษาไทเชิงประวัติ วงการศาสนา จีนศึกษา และวงการประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

บรรณานุกรม

บี. เจ. เทอร์วีล, แอนโทนี ดิลเลอร์ และชลธิชา สัตยาวัฒนา. (2533). *คนไท(เดิม)ไม่ได้อยู่ที่นี่.* กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์.

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. (2544). เขมรผสมไทย: การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์ภาษาไทย. *ภาษาและภาษาศาสตร์* 19(2): 35-50.

_____ (2545). คนไทในเวียดนามเหนือ ภาษาและขนบธรรมเนียมบางอย่าง. *ภาษาและภาษาศาสตร์* 21(1): 1-31.

แอนโทนี ดิลเลอร์. (2533). ภาษาตระกูลไท เบื้องหลังแนวคิดแบบอุปลักษณ์. ใน *คนไท(เดิม)ไม่ได้อยู่ที่นี่.* กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์, หน้า 80-185.

Ahom Buranji. (1985). Translated and edited by Rai Sahib Golap Chandra Barua. Guwahati: Spectrum Publications.

Benedict, P. (1967a). Austro-Thai Studies: material culture and kinship terms. *Behaviour Science Notes* 2(3): 203-244.

_____ (1967b). Austro-Thai: Austro-Thai and Chinese. *Behaviour Science Notes* 2(4): 275-336.

Dang Nghiem Van, Cho Thai Son and Luu Hong. (1993). *Ethnic Minorities in Vietnam.* Hanoi: The Gioi Publishers.

Gedney, W.J. (1994). Gedney's southwestern Tai dialects. In: Hudak, T.J. (ed.). *Michigan Papers on South and Southeast Asia. No.42.* Center for South and South East Asia, The University of Michigan.

Gogoi, L. (1971). *The Tai Khamtis.* Calcutta: Nabajiban Press.

Granet, M. (1975). *The Religion of the Chinese People.* New York, NY: Harpes and Row Publishers.

Holm, D. (2003). *Killing a Buffalo for the Ancestors.* Southeast Asia Publications. Center for Southeast Asian Studies, Northern Illinois University.

_____ (2004). *Recalling Lost Souls.* Bangkok: White Lotus.

Pierre, H. and Durand, M. (1998). *Viet Nam Civillization and Culture* (third edition). Hanoi: Ecole Françiase d'extréme Orient.

Jochim, C. (1986). *Chinese Religions: A Cultural Perspective.* Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Karlgren, B. (1992). *The Reconstruction of Ancient Chinese.* TP2: 1-42.

Khanittanan, W. (1973). *Khwan: An Ancient Tai Belief.* Paper read at the First International Conference on Thai Studies in New Delhi.

_____ (2004). *Khamero-Thai: The Great Change in the History of Thai.* Papers from the XII Annual Meeting of the Southeast Asian Linguistics Society. Arizona State University. Program for Southeast Asian Studies. Monograph Series Press.

Lau, D.C. (1963). trans. Lao Tzo Tao Te Ching. Baltimore: Penguin Books.

Li, Fang-Kuei. (1977). *A Hanbook of Comparative Tai.* (Oceanic Linguistics Special Publications No.15). Honolulu, HI: The University Press of Hawaii.

Luo, YongXian. (1997). The subgroup structure of the Tai languages: a historical comparative study. *Journal of Chinese Linguistics,* monograph series number 12.

_____ (1999). *A Dictionary of Dehong, Southwestern China.* Research School of Pacific and Asian Studies, The Australian National University.

Manomaivibool, P. (1975). *A Study of Sino-Thai Lexical Correspondences.* Ph.D. Dissertation, University of Washington.

Maspéro, H. (1971). *Le taoïsme et les religions chinoises.* Translated by Kierman, F.A. ,Jr. as *Taoism and Chinese Religion.* (1981). Amherst, MA: The University of Massachusetts Press.

Mather, R.B. (1979). K'ou Ch'ien-chih and the Taoist theocracy at the Northern Wei Court. In: Welch, H and Seidel, A. (eds). *Facets of Taoism.* New Haven, CT: Yale University Press, pp. 425-451.

Nguyen Tu Chi. (1972). *A Muong Sketch in Ethnographical Data, vol. 1.* Vitnamese Studies.

Pourret, J.G. (2002). *The Yao: The Mien and Mun Yao in China, Vietnam, Laos and Thailand.* Bangkok: River Books.

Robinet, I. (1992). *Histoire du taoïsme des origines au XIVe siècle.* Translated by Brooks, P. as *Taoism: Growth of a religion.* (1997). Stanford, CA: Stanford University Press.

Star, J. (2003). *Tao Te Ching* (the definitive edition). New York, NY: Jeremy P. Tarcher/Penguin.

The Taoist Association of China. (2003). *Taoism*. Beijing.

Taylor, K.W. (1983). *The Birth of Vietnam.* Berkeley, CA: University of Calofornia Press.

Wulff, K. (1939). *Chinesisch und Tai: Sprachvergleichende Untersuchungen.* Historisk-Filologiske Meddelelser XX, 3. Copenhagen: Levin and Munksqaard.

Yu, D.C. (2000). *History of Chinese Daoism.* vol.1. Lanham, MD: University Press of America..

_____ (1960). *Mathews' Chinese - English Dictionary.* Cambridge, MA: Harvard University Press.

_____ (1998). *Vietnamese - English Dictionary.* Ho Chi Minh: Nya Xuat Ban TP.